

30512 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఏప్రిల్ 28 వ తేది శుక్రవారము

No. 23.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస శుద్ధ ప్రథమం.

సంచిక ౨౩

సవరంబంగారుకు, మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన సకలవిధగలు, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. అర్ధరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. నగలు శృంగీకరముగా లేనివో వాపసు తీసికొని వైకి మియ్యబడును.

కర్కుసాపు 198 } మరాపు శ్రీనివాసులు
టంకకాలపీఠి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపోను నెం. 830 } నాయుడు అందుసన్న
నగలవర్తకులు 87 చైనాబజారు మద్రాసు.

For Sale Overland.

వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు.

మోటారుకారు, మాడెల్

90. American Car

స్త్రీమరు మోస్తరుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారుకారు, మాడెల్ 90 ఓవర్ లాండు యూక్రింద అడ్డెసు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

వలయువారు యూక్రింద అడ్డెసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.

(17) బ్రదినారాయణ సూర్యనారాయణ.

గుంటూరు ఫరంవారు, గుంటూరు.

మాగాణి భూములు అమ్మబడును

మోపాడు ప్రాజెక్టుక్రింద కొండాపురము గ్రామములో 55 ఎకరములు అమ్మబడును. భూమి చాల మంచిది. నీరు సమృద్ధి. మెరకభూమి సమీపములో వివేష చౌకగా లభించును. ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు నేలయివ్వబడును. కావలసినవారు చూడవచ్చును. ఉత్తరములను ఈ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

దరిశి చంచయ్య బి. ఎస్. సి.

అడయారు మద్రాసు.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము) 0-1-0
3. భారతమాతపలుకులు (పాట) 0-1-6
4. స్వరాజ్యాందోళనము (వచనము) 0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కథవలె) 0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధామజన) 0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
13. లోకమాన్య బాగ్గెం తిలకు హరికథ 0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్పణము (కాంగ్రెసుకథ) 0-8-0

ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

తొట్టిస్నానము చేయు తొట్లు

సుప్రసిద్ధ (కుహిని) కైడ్యకాన్త్రజ్ఞాలయన పి. యస్. రావుగారివల్ల కనిపెట్ట బడిమంచి టేకుచెక్కతో చేయబడి స్నానమునకు విక్రీలి నుఖముగాయుండును. 30 గాలనలసీరు పట్టును. వలయువారు ఆరరుతో రు 1-0-0 అడ్డెసు పంపుతూ పోస్టాఫీసు రయిలన్డేషను వివరముగా వ్రాయవలెను. తొట్టి 1 కి ఖరీదు రు 5-0-0 లు మాత్రమే వి. పి. రయిలు ఖర్చులువేరే. (8486) స్వదేశి ప్రింట్సు, 82 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్టరు)

తేలువట్టిన తక్షణమే ఈ ఔషధమును వాడిన విషమును తీసివేయుటయేగాక బాధను తూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాకెట్టు రు. 0-8-0 పోస్టేజి 0-6-0, 4 పాకెట్లు కొనువారికి పోస్టేజి ఇనాం. 1 డజన్ ప్యాకెట్లు 5-0-0. పోస్టేజి ఇనాం.

చిరునామ:—రాజ్యలక్ష్మి కంపెనీ,

(5) నెం. 44 సంబులయ్యర వీధి, మద్రాసు

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయురారోవైద్యశ్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొడకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

(8198) 27, చినాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

ఇ సా న థే లె

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయం కాలములందు పూటకు ఒకమోతాదుచొప్పున తీసుకొనవలెను.

అస్ట్రా

తిమురువాయువు, యూరిక్ ఆసిడ్ మూత్రకృచ్ఛరోగము యున్నగువాటికి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, ఫోర్ట్ - బొంబాయి.

Esanafele. ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజంట్లు.

(25)

అమృతాంజనము

అన్ని నెంపులకును లోకవిఖ్యాతమైన మందు

4ల నెంపుల దురదను

మాన్యును తగ్గించును

వాపుల వేలకు వేలు

రూపుమాపును విక్రయము

చక్కని డబ్బీతో వెల 0-10-0 లు

జగత్ప్రసిద్ధిజెందిన దివ్యాంజనము ప్రతియింట నుండదగినది. గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతా పత్రములు పొందినది. పంచభాష చీటిచూచి కొనిన మోసము గలుగదు. అమృతాంజనము డిసో. మదరాసు-బొంబాయి.

గాంధీమహాత్ముడు

భారత ఆదర్శ పురుషుడు

'నాదె' అనువారు 'ఇండస్' పత్రిక కిటుల ప్రచురించారు:-

ఇది యెన్నియోవత్సరములక్రింద లండనులో విద్యార్థిగా నున్నవానిని గూర్చిన వర్ణనము. ఆత్మ ఒక్కటియే. అయితే సహిష్ణుతాను మాత్రము ఇప్పుడు గుర్తుపట్టుటకు వీలులేకుండ మాత్రమే నది. ప్రత్యామ్నాయముగా ఉపవాసములు చేసి నిద్రలేక చిక్కి యెండిపోయిన దేహముపై ఇంటికదగ్గ నేయబడిన హిమకర్ణవళనస్ర మొకటి వేలాడుచుండును. దానిరంగు పసుపువచ్చునట్లు నడిచి బాగుండెడిది. ఇండియా అంతటను ఆయనవలె అమూల్యమంగళవస్త్రముల ధరించుటకు చాక్కు నెవరు గగ్గియున్నారో అయితే ఆయనకు తెలుపు ఇవ్వము. అది బాగుగనే యున్నది. కొన్ని వత్సరములక్రింద ఆయన ఒక ఆంగ్లేయుని కిట్లు చెప్పెను. "నేను చూచిన మత ధార్మికము చాలమంది రాజకీయ ధార్మిక వేషధారణలై యున్నారు. నేను రాజకీయ ధార్మిక వేషధారిని యుండి ఆచరంగికముగ మతధార్మికుడనై యున్నాను."

నేను భారతీయులు భారతవస్త్రధారియగు మహాత్ముని గనుగొనిరి. భావిప్రపంచవర్తకారులు ఈవిషయమును భారతదేశ చారిత్రములోగూర్చవలయును అయితే జాతీయరత్నమని దేశమంతయును గుర్తించిందులకు మనము శయకంపితులమై మాత్రము అనందింపగలము. కయిలో సత్యాగ్రహసంగ్రహమైనపిదప ఒక శిష్యుడు మహాత్ముని గురువనిపించెను. ఆగురువు తన కాలిని దము తగదనిచెప్పి యిట్లునెరు. "నాశిష్యుడని పేరుపెట్టుకొని నేను కొరికంటులగాక అంతకుతక్కువ నుండి పెడదారిని జోవునేని నాకు చాలకష్టముగ నుండును. నాకట్టి కష్టమక్కరలేదు. కావున మీ రెవరిశిష్యుల మనియైన చెప్పటకుముందు లక్షలకొలది సాక్షులు ఆలోచించుకొనవలసినదిగా నేను కోరుచున్నాను."

కేశవనంద్రమొదలు ఇట్లు చెప్పెను:- "మహాపురుషులందఱును తమమానసము దొక గొప్పయుద్దేశమును గట్టి ప్రపంచమునందవతరించి వాతావరణములో తమ సందేశమును ముద్రితము చేసెదరు." ఇప్పుడు భారతదేశము నకు జాతీయ సమస్య యొకటి గలదు. మనము మన శౌతిక కాంక్షనున్న పాశ్చాత్య జాతీయతనున్న గాంధీమహాత్మునిపై ముగిసము గావించి ఆయనను పాశ్చాత్య రాజ్యతంత్రజ్ఞులలో కలిపివేయు దమా లేక ఆయనయొక్క జాతీయముద్రను గైకొని యుద్ధముచే విసిగిన పాశ్చాత్య ప్రపంచమునకు పాతకాదర్శముగ నుండుదమా; మనమందరము కేళిభరించి జాతీయజీవనము గడపి అహింసామార్గములనుండి, వర్చలీన్య, వాషింగ్టన్ సంతిసభలను విమర్శించెదమా; లేక మహాత్మునకు మనయగ్రహము నిచ్చి పదిపోవుదమా లేక ఆయన యాశీర్వాదముల గైకొని గొప్ప వారల పుగుదమా?

గాంధీ మహాత్ముడు భారతదేశమున కాదర్శపురుషుడు. ఇట్లుండుటకు కారణము, ఆయన జాతీయ కష్టములను భావోద్దేశముతో చెప్పబడుచు. ఆయన యాకష్టముల నెట్టి భావోద్దేశములతో నెదుర్కొనెనో దానిని గమనింప వలయును. ఆయన తీవ్రములగు అభిక్షేపములలో శాంతము అగ్రస్థానము వహించును. ఆయన సాత్వికరోధములో రాజభక్తి చెల్లిరిరియును. దానిని ఆంధ్రులుమాత్రము చూడవలరు. 'అసహకారము' అనుమాటపై నాకు మోహములేదు. సత్యాగ్రహము, ఆత్మపారిశుధ్యము అహింస యివి ప్రత్యక్షధర్మములు శాంత్యుద్ధ సమయములందు రెంటియందు గూడ ధర్మము లైనవి. ఈ ధర్మములకు అర్థమై యుండు దేశముయొక్క యుద్ధకార్యక్రమమే గాంధీయొక్క అసహాయోద్దేశము. గాంధీమహాత్ముని ముఖ్యగు సహకారవాదిగ నేను సమర్థించెదను. దక్షిణాఫ్రికాలో ఆయన గావించిన దీర్ఘసంగ్రామే ఇందుకు నిదర్శనము. ప్రభుత్వమువారిని యుద్ధము, విప్లవము, సమైక్యమున్నగునవి యెదుర్కొనినపుడు తాత్కాలికముగ సంది సమకూర్చెడివాడు. నోటిమాట, తో ఏర్పాటు చేసెదనున్నచో విశ్వాసముతో నమ్మడివాడు అట్టి విశ్వాసమార్గములు తప్పక విజయము చేకూర్చును. భారతదేశము, దక్షిణాఫ్రికాలో, యేబ్రిటిషు జెనరలుక్రిందగాని బొందనట్టి విజయము మహాత్మునిక్రిందబడెను. ఒక కాలనీలో కొలదిమంది యున్నచోట విజయము గాంచినపుడు తన మాతృభూమిలో విజయమును తప్పక గాంచును.

ఆయన మాతృభూమికి తిరిగివచ్చినది మొదలు దేశమంతటను బీదకాపువలె తనకండ్లతో తాను సంగతులజూచి, యెక్కడనైన సరిగ్గ లేకున్నచో, శాంతముగ మర్యాదగ, పట్టుబట్టి సరిజేయుచు తిరుగుచుండెను. గాంధీమహాత్ముడెక్కడకు వెళ్లినను కూలీలేకుండ బలవంతపెట్టి ఖనిజేయించుట ఆగవలయును; బలత్కారముగ సామ్యు తీసికొనుట ఆగవలయును; కష్టదశలోనున్నవారికి సంస్కరణములకు పూర్వము బ్రిటిషువ్యాయముకార మొసంగు నివారణోపాయముల జరుపవలయును. అణగద్రొక్కుటయు, దోమ్యజేయుటయు నెక్కువగనున్నది. అయితే లాభమేమియును లేదు. సంస్కరణములకేమైన అర్థమును గల్పించకముందు వృద్ధము మార్పు జెందవలెనని ఆయన గోరుచున్నాడు. అందులకు కష్టసంగ్రామముల ననుభవించవలయును. అధికారుల తప్పుచేతనే హిందూదేశ చారిత్రములో చాంపరాను. కెయిరో లు సామరకములు గనున్నవి. ఒక క్షైన్యకాళ భతుకుని చారిత్రములో నవి ముఖ్యవిషయములు ఆయన ఆదేశములలో దిగుగుటచేతనే ఇండియాలో కార్మిక ప్రబోధము గల్గెను. ఆయన వారికి దక్షిణాఫ్రికాలోని ప్రాతన్నహితుడే. మార్గములను అవియే. అహింసాబాదులో మిల్లుపనివారలు ఉపవాసముచేసినచో గాంధీమహాత్ముడును ఉపవాసముజేయును. మిల్లుజనుజులు తిగినచేదరు. ద్రవ్యవంతులు అంత సత్వబుద్ధి గల్గియుండుట ఆదేశభాగ్యవశమవును. సత్యాగ్రహము సంపూర్ణగుటకు ఇండియాలో సాధ్యమని ఆయనయనుటలో నాశ్చర్య మేమియును లేదు.

భారత మహాత్మునియై నాయనకు అద్భుతమైన పట్టు గలదు. ఇందులకు అలీసోదరుల తుమాఖణపుత్రమే నిదర్శనము. ఆతుమాఖణవలన గాంధీకిని అలీసోదరులకును గౌరవము గల్గెను. సత్యదూరమగు ప్రతిష్టను తిరస్కరించుట కదియేనిదర్శనము. ఈపట్టుయొక్క హాస్యము ఆయనయొక్క గాఢ సానుభూతియందును మహావిజ్ఞానమునందును గలదు. సాత్విక నిరోధమునకు నిదర్శనముగ మూరులు అల్లాయని యరచుచుపరాసుల ఫిరంగులవలె బడుటను హిందువుల కావన దెలిసెను. దక్షిణాఫ్రికాలో ఆయనను ఒకమహాత్ముడియందు రాజద్రోహియని కత్తితోబాడిచినపుడు, ఏమియునుజేయక ఈప్రపంచాచేదిరక్తము, రెండు మతములవారిని ఏమనుజేయవలెనని ప్రాశ్నించి మిన్నకుండెను. ఆయన మాపికాల ప్రదేశమునకు వెళ్ళకుండ నాపబడుట విచారదాయకము. ఇస్లాము మతాభివృద్ధి యుద్ధముచేగాక ఇస్లాముభక్తుల స్వార్థత్వాగమనలనే బరగునని మహాత్ముడు చెబుచున్నాడు. మహాత్ముడిను గాంధీని అక్కడకు వెళ్ళకుండజేసినందువలన ప్రపంచమునకు అనభవము తక్కువయని తెలియుచున్నది.

భారతదేశ మిపుడు అంతర్జాతీయధర్మములనున్న యుద్ధాంతరమునను యుద్ధసమయమునను చేసినవాగ్ధానముల సాఫల్యమునున్న గోరుచున్నది. జాతీయమిత్రుల స్వతంత్ర్యరాజ్యముగ పరిగణింపబడి బ్రిటిషు కామనువెల్లులో తనమొరను అలకింపవలసినదిగ గౌరవలసినచెప్పు. ముద్రితగర్మములో భేదాభిప్రాయములు వచ్చినందున కొంత ఒత్తిడి గల్గినది. అది దౌర్జన్య విరహితముగనున్నదని గాంధీయొక్క విరోధులుగూడ నొప్పుకొనెదరు. బొంబయి మద్రాసు చౌరీచౌరాలలో వచ్చినవారి సంఖ్య అమృతసరపు సంఖ్యతో సమానము గాదు. ఒకపరాధినదేశము అహింసామార్గమున వచ్చెలీనుసంధిని సంస్కరింపుమని కోరుట ప్రపంచచారిత్రములో నొక గొప్పనివయము. దానికంతకును గౌరవము మహాత్మునిదే. క్రైస్తవులు ప్రభువులగు నుండి ఆయనకు శత్రువుగ పరిగణించుట యెంతయు విపాదకరము ఆయనవిద్యార్థిగనున్నప్పుడు క్రైస్తవుడనయ్యెదనని మతభోధకులకు దెలిపినటుల వారనుచున్నారు. అమతభోధకుడు హిందూమతములోనే యుండి నిజమైన క్రైస్తవుడుగ నుండవచ్చునని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. హిందువునకు నిజమైన క్రైస్తవుడు క్రీస్తును నామమాత్రము పూజజేయువాడుగాక క్రీస్తువంటి పురుషుడే గావలయును. అట్టివాడు గాంధీమహాత్ముడు, క్రీస్తును వధజేయుటచేతనే యుద్ధము భిన్న దేశములకు బోయి రోముదేశము నాశనమయ్యెను. మహాత్మునియందు దేశమునకు గల గౌరవమునుజూచి మనము సంతోషించెదము. అయితే బ్రిటిషుప్రజలు ఆయనయొక్క నిజతత్వమును గ్రహించినపిదప వధజేయుట కంగీకరించెదరనిమాత్రము నమ్మవలెను.

రాజభక్తి యున్న నేగాని దేశభక్తి పూర్తి గాజాలదు. ఇక నేటిదినమైన రాజభక్తి యొనను స్వార్థముగను, ఇచ్చకములుగను గన్పించును. అహింసా మార్గముననే హిందూదేశమునకు

బాలభారతీ పాఠకులకు సూచన

కడచిన దీసంబరవెలలో సహాయనిరాకరణోద్ద్యమవిషయమున నధికారులు నానై నొక నేర మానోపిండుటయు 12-12-1921 తేదీన 4 మాసములు కఠినశిక్ష విధించి బెర్లారి కేంద్రకారాగృహమునకు బంపుటయు చాలవర కంద రెఱింగియుండుట. నాపరోక్షమున బాలభారతీపాఠకులకు నడుపుటకు నామిత్రులగు కాంగ్రీవాసుదేవరావు గారిని నియమించియుండగా జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారివద్ద హాజరై డిక్లరేషన్ నిచ్చిన డెర్బీనేను శిక్షింపబడియుంటి ననుకారణమున ధరావతు లేనిదే ముద్రణాలయము జరుగనిచ్చుట సమంజసము కాదని, ముద్రణాలయముపై 1000 రూపాయలు ధరావతు కోరి అవిషయమును కారాగారమునందు నాకు దయాపూర్వకముగ దెలియజేసిరి అందుపై ధరావతు నడుగుట యధికమమని సకారణముగ నొకయుత్తరము నేను వ్రాసిపంపినను తమ యభిప్రాయమును మేజిస్ట్రేటుగారు మార్పుకొన నందున ముద్రణాలయము మాసివేయబడుటచే పత్రిక నిలిచి పోయినది. ఈనెల 11 తేదీ విడుదలగుటచే నేనిచటికి వచ్చిమాడ పత్రిక నిలిచి పోవుటకు కారణమేమని చందాదారులనుండి నెక్కువజాబులు వచ్చియున్నవి. ధరావతు చెల్లించి పత్రిక నడుపుట ఆత్మగౌరవసంగ కరమగుటచే పరిసీతు లనుమాల్చింపవరకు వేచియుండుటయే కర్తవ్యమని నిశ్చయించు కొన్నాడను. ముద్రణాశాసనము సవరింప బయ్యెందుట నది యనులునకు వచ్చినవెంటనే పత్రిక మరల ప్రారంభింపబడవచ్చునని నమ్ముచున్నాను. అనివార్యకారణము బట్టి చందాదారులు మన్నించెదరని నమ్ముచున్నాను.

కాంగ్రెసువారు ప్రస్తుతము నిర్మాణకార్యక్రమమున కొనసాగింప తీర్మానించియుండుట వివిధరాజకీయాభిప్రాయములవారును చేతుల జేర్చి పనిసాగించుట కాక్షేపణయుండదు నైర్మాణకార్యక్రమము కొనసాగించుటకు త్వరలో మండవంకయు సంబంధ నున్నాడను. మండలములోని వారందఱు సత్సహాయతో నాకు దోడ్పడెదరని నమ్ముచున్నాను.

అ. పేరనార్యకవి

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమువారు ప్రచురించిన ప్రకారన రాష్ట్రసభ 30-వ తేదీ గుంటూరులో జరుగనున్నది. ఈసభ క్రొత్తగా ఎన్నుకొనబడినవారే రావలయును. కావున, జిల్లాలో క్రొత్తగా నెన్నుకొనబడినవారిందరిని నాచుకొనిచ్చుచున్నాను. రాష్ట్రసంఘపుచందారు 8 లు. ప్రతిసభ్యుడు అక్కడ సభయప్పుడు చెల్లించవచ్చున. పోయినవారు జరిగిన సభవలె క్రొత్తసభ్యులకు కాదని ఎంచుకొనక క్రొత్తసభ్యులు రావలయును. కొ. పార్థసారథి అయ్యంగార్, కార్యదర్శి

జార్జి పాగ్వభౌమునిదగ్గరవారూచి లియోపోల్డు ప్రభువు మృతినొందినట్లు వార్త వచ్చిదిగాన ఏపలు 24వ తేదీ నుండి ఒకపక్షము దినములు రాజ్యవతినిధిగారి సభాకూటమునకు వచ్చెడు స్త్రీలు నల్లదుస్తులను ధరించి రావలసియుండురు. నైని కాధికారులు, ప్రత్యేకదుస్తులను వేసికొనువారు ఎడమచేతి మీద ఒకనల్లపట్టు చొక్కా మీద తగిలించవలెను. అని భారత ప్రభుత్వమువారు మొన్న సాయంత్రము అసామాన్యకెటులో ప్రకటించిరి.

సంపూర్ణస్వపరిపాలనము వచ్చునని గాంధీ విశ్వసించెను. దేశమును నమ్మునటుల జేసెను. అది వచ్చినపిదప గ్రేటుబ్రిటనునుండి విడివడుట పాపమని ఆయన అనును.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముయొక్క గౌరవమును ఆ రాజకీయవేత్తలే నిలుపుకొనెదరుగాక. వారు గోరధిని శత్రువుగ పరిగణించెదరేని ఆయన నెదుర్కొనుటకు తమ సిబ్బందినుండి యొక గాంధీని తయారుజేసి పంపవలెను. కెయిజరు నెదుర్కొనుటకు ఒక కిచనరుగా వలసినచెప్పు, ఒకగాంధీ నెదుర్కొనుటకు ఒకగాంధీ గావలెను. రాజకీయవేత్తలు నిర్బంధవిధానము విజయ మందునని నమ్మిరేని, లేక జాతీయవాదులు మహాత్ముడు పిచ్చివాడని తలంచిరేని వారు నీలేగాదువానిన "మనము ఇండియా నె్లు పరిపాలించు చుంటిమి" అను అధ్యాయమును జరుగవలెను. ఇచటనే ఆదర్శపురుషుడు అనుభవజ్ఞుడగును. అహింసయొక్క అక్షయత్యమును నమ్మనివారికి దెలియజెప్పట కై మహాత్ముడు ఆదర్శక పీఠమునుండి దిగవలసినచెప్పు.

మహాత్మునకు సత్యఅహింసలు జయమందుటయందుగల విశ్వాసము మనకు గలుగునటుల భగవంతు డనుగ్రహించుగాక!

షిలివై ను దీవులు

అమెరికావారు స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించుట

ఉదానంపు నివేదిక

ఫిలిప్పైనుదీవులకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు తమజాతాన్ని మైనదాయని కనుగొనవలెనని అమెరికా అధ్యక్షుడు హువర్నిజగారు తెలిపిరి. కనుక ఆ దీవులకు వెల్లి అచ్చటిపరి సితులను జూచి నివేదికను బంపుటకై లియోనార్డువుడ్డు, గా. డబ్ల్యు. కామరాజ్ ఫోర్ము అనునవిపురు అధికారులను గత సంవత్సరము హార్మినుసమున నియోజించెను. ఇంతకు పూర్వమే కొన్ని విషయములపై విచారణ జరిగియుండెను. కాని స్వతంత్ర్యము జరుగుట కింకను పరిశీలించి వ్రాయుటకు వై యిద్దరధికారులును పంపబడిరి.

ఉదానంపు నివేదిక

ప్రత్యేకపరిపాలనకు సాంతముగ విచారణ గలిపిరి. వాగు దీవులందు నామగ మూడుమల కాలము గడపిరి. గొప్ప అమెరికనులతోను, ఫిలిప్పైనులతోను, విదేశీయులతోను అనేకులతో సంప్రదించిరి. ఆ దీవులు 49 గలవు. అందులో 48 దీవులను జూచిరి. వానిలో నెల్ల 449 సగరములు, పట్టణములు గలవు. వారు ప్రక్కించినవారిలో కొందర విషయమై యిట్లు వ్రాసిరి. —

సంపూర్ణ స్వరాజ్యమును తమజాతా రాజులైన కొందఱి వారాజులు తమ యభిప్రాయములను వివరించుటకు దెలిపిన యెడల కష్టము సంభవించు నని భయపడిరి. అందువలన వారు తమ యభిప్రాయములను వెలుపుట కష్టపడలేరి. వారికారణములు సద్భావపూరితములు. వారు భయపడుటయు సమచితముగ నే యున్నది.

కాననభలందును, ఉద్యోగములందును ఫిలిప్పైనుల సంఖ్యను కచ్చితములు అమెరికా యుద్దేశ్యము. కాననభల తూర్పు పిలిప్పైనుల నున్నది. ఫిలిప్పైనులను విధానము 1914 వ సంవత్సరమునందు ప్రారంభించెను. అప్పటినుండి యుద్యోగములు అక్కడ వంతముగాకుండెను. సమర్థులగు అమెరికనులనేకులు వెల్లిపోవలసివచ్చెను. చివర కీనివేదికను వ్రాయునపు టికి నూటికి 96 మంది ఫిలిప్పైనులను 4 మంది అమెరికనులను నుండిరి. తక్కువ యుద్యోగములలో నుండు ఫిలిప్పైనులను ప్రయోజనముచేయు విధాన నుతిత్వరీతముగ జరిగెను. ఫిలిప్పైను యుద్యోగములం దధికసంఖ్యాకతైరి. అందువలన సమర్థత కొంచెము తగ్గెను. విద్యయందును, ప్రవాహిత నిర్మాణకార్యముల యందును అభివృద్ధి యెక్కువయ్యెను. కాని గొప్ప ఉద్యోగముల సంఖ్య బాధిచేయుటకులనను, సమర్థతకన్న కలుకుండిని ఎక్కువగ నాకరించుటకులనను, రాజకీయ నిరంకుశాధికారమును ప్రవేశపెట్టుటకులనను కార్యనిర్వహణయందు విలువతగ్గెను. ఈ కృత్యధియందు కన్నులు పొచ్చును కృత్యభారము పొచ్చెను.

అభివృద్ధిరీతిగ

ఫిలిప్పైనుల ప్రతిష్ఠను, ఆత్మగౌరవమును, దేశభక్తిని, ఆదరణను ఉపసంఘస్థుల తత్వముగ ప్రశంసించిరి. విద్యాప్రతిష్ఠాపనయందు వారు చూపిన పట్టుదలను, శక్తిని, కమిషనరులు కొనియాడిరి. ఫిలిప్పైనులు సహజముగ సృజనమార్గముల నడచు వారు. అనేకపనులందు కాలముగలవారు. కాని రాజ్యాంగ నిర్వహణయందు, సుగుణాశక్తికన్న అనుభవము, సామర్థ్యమే సాయపడును. రాజ్యాంగనిర్వహణయందు సూక్ష్మ కమిషనరు లిట్లు వ్రాసిరి: తూర్పుదేశములం దెచ్చుపెచ్చుట బాధ్యతా యుటిపరిపాలనము కలదో, వానిలోనెల్ల ఫిలిప్పైనులందు ఘనతమ మగు విధానము గలదు. మన మన్ని కాలలయందును అవిధానమును స్థాపింపవలెనని యాలోచించిరి. ఫిలిప్పైనుల యనుభవము, సమర్థత యీ యవసరములకు తగినంత లేకుండెను. మనము ప్రస్తుతివిధానము వీక్షించుటకు ఎన్నికతా బ్దములను గడిపితిమో యను విషయమునుగూడ మఱచితిమి. పిలిప్పైను ప్రభుత్వము 1913 వ సంవత్సరప్రాంతములం దతిరసమర్థతతో నిర్వహించబడినది. అన్ని విధముల బాగుగనుండెను. కాని యింగ్లీషు అమెరికను విధానముల నలవడ జేసికొనుటకు తగిన కృత్యధి లేకుండెను. రాజకీయములందును, పరిపాలనమునందును నాయకులు స్పాన్సింగు పద్ధతులయందు దలపడినవారుగ నేయుండిరి. వాటిభావగూడ స్పాన్సింగు. ఇప్పటికిని అటువంటివారున్నారు.

ఉద్యోగములవిలువ తగ్గుట ప్రభుత్వోద్యోగములందు గట్టివారు లేరని ఫిలిప్పైనులు, అమెరికనులు, విదేశీయులు సామాన్యముగ తలంచుచుందురు. పనిచాలమందుముగ జరుగుచున్నది. మరలప్రాతకాలపు పద్ధతుల లోనికి దిగుచున్నదేమోయని కొందరు దిగులాంచుచున్నారు. అధికారులు సమర్థులు గాకపోవుటచేతను, అధికారులందు రాజకీయాభిప్రాయములు వ్యాపించుటచేతను, ఉత్తరపు లవకతవకగ నుండుటచేతను ఈస్థితి సంభవించినది. గవర్నరు జనరల్ అధికారమును పూర్తిగ వినియోగింపక పోవుటచేతను రాజకీయ నాయకుల ప్రవేశ మధికముగ నుండుటచేతను గూడ యీస్థితి సంభవించెను. సివిలుఉద్యోగములందు రాజకీయవిహ్వములు కాననభలచే కన్పింపబడినవి. కొన్ని యుద్యోగములకు యోగ్యతయే గమనింపబడలేదు. కాననభలయొక్కయు, నాయకుల యొక్కయు భావములను బాగుగ గ్రహించినగాని యీలోపములను సవరించుట దుష్టము.

న్యాయనిర్వహణము ఇంకను భూరముగ నున్నది. చిన్న కోర్టులలో విచారణ యత్నపైకిరముగను నిదానముగను జరుగుచున్నది. మొదట చావాచేయబడు కోర్టులందు, మేజిస్ట్రేటు కోర్టులందు, అనేకలోపములు గలవు. న్యాయస్థానములు రాజకీయవాతావరణమున చిక్కుకొనుట యసంభవముగ నున్నదని కమిషనరులు తలంచుచున్నారు. భూముల రిజిస్ట్రేషనున బాధలో అనుభవజ్ఞులు లేరు. ప్రజల కసంతృప్తిగ నున్నది.

ఫిలిప్పైనులు ప్రవాహితజీవనమునందును, విద్యయందును ఉత్సాహము గలిగియుందురు. ఉత్సాహము మితిమీరి తెలివి మాంద్యమునకు దిగినది ఉద్దేశ్యములు మాత్రము గొప్పవి. దేశాపరిక్రమ, కష్టజీవనము మానవున కవసరములని బోధించెను. పాఠశాలలందును, విశ్వవిద్యాలయము నందును వ్యాయామ క్రీడలు ప్రవేశపెట్టబడినవి. ఆరోగ్యమార్గము లంత ప్రోత్సాహకరముగ లేవు గతసంవత్సర మేర్పరపడిన ఆరోగ్యవిధానము నామమాత్రావద్దయై యున్నది. ప్రబోధయోగకరము లగు కట్టడముల విషయమై తృప్తిరమనియు, అభివృద్ధిర చనియు గూడ చెప్పవచ్చును. నీటిపారుదల మున్నగు కొన్ని కాశిలయందభివృద్ధి కన్పించుచున్నది.

ద్రవ్యసమము

నేషనల్ బ్యాంకు చాలవివాదకరముగ నుండెనని కమిషనరులు తెలుపుచున్నారు. బ్యాంకు 1916 వ సంవత్సరము నందు స్థాపింపబడినది. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు, మునిసిపాలిటీలు లెవలక్ష్యము నీ బ్యాంకునందు నిలువయించవలెనని ఒక చట్టము గావించబడినది. అందు లోని మొత్తము లాభ ప్రదకరమా గాదాయని యాలోచింపకనే అప్పులుగా నీయబడుచుండెను సుమారు ఇరువదిరెండుకోట్లు అమెరికను డాలరులు స్వయము వచ్చెనని అంచనా వేయబడినది. అబ్యాంకుకు మేనేజరుగ నియమింపబడిన విల్సనుగారు చార్జిపుచ్చుకొనకపూర్వమే బ్యాంకుకృత్యవహము లన్నియు తెలివితిక్కువగ జరిగియుండెను. ఈనవ్వమువలన ఫిలిప్పైనుప్రభుత్వమునకు పరపతిచెడినది. ద్రవ్యము నిలువ లేకుండెను. నిలువలో నున్న వెండి వేరుపనులకు వినియోగింపబడవలసి వచ్చెను.

1907-వ సంవత్సరము 1913 కంటె అమెరికనులు అధిక సంఖ్యలగు నుండిన కమిషనరుల సామర్థ్యభావమువలన గావించబడిన కాననములు బాగుగను, ప్రయోజనకరముగను నుండెను. 1918 నుండి 1916 వఱకు ఆ యనుభవము లేకుండెను. ఫిలిప్పైను అధికసంఖ్యాకులైరి. అదియును గాక రాజ్యాంగనిర్వహణయందు రాజకీయాభిప్రాయములు ప్రొచ్చెను. అందువలన కార్యవిధానము తృప్తికరముగ నిర్వహించబడుటలేదు. జీతములను తగ్గించుటయు, ప్రభుత్వాధికారులను నిరుత్సాహపరుచుటయు లెట్టింపబడినవి. ఎన్నికలు జరిగిన పిమ్మట ఎన్నుకొనబడినసభ్యు లధికారమునకు వచ్చిన పిమ్మట 1916 మొ 1921 వరకు మరింత అన్యాయస్థితి యొప్పెడినది. ద్రవ్యము, బ్యాంకింగు, కరెన్సీ, మున్నగు వానిని గూర్చిన కాననభలతీర్మానములు విపరీతముగను అక్రమముగను నుండెను.

సారాంశము

తమ నివేదికను ముగింపుజేయుచు ఇరువురు కమిషనరులు ఇట్లు వాసిరి.

“ప్రజలు సుఖముగను నున్నారు. వారు అమెరికను ప్రభుత్వమువలన లాభములను పొందితిమని గ్రహించివారు.

“క్రైస్తవఫిలిప్పైనులు, సామాన్యముగ అమెరికాయాగ రణక్రింద స్వాతంత్ర్యమును బొంద కుచునాటై యున్నారు.

“క్రైస్తవేతరులు, అమెరికనులు, అమెరికను పరిపాలనయే సాగుచుండవలెనని కోరుదురు.

“మరియొకదేశమునకు లోబడియుండుట నిజమగు స్వాతంత్ర్యము గాదని సామాన్యముగ నందరికిని బోధపడినట్లు లేదు.

“విశాఖనమునకు తోడ్పడి యోగ్యములందు ప్రభుత్వమునకు బోక్తము లేదని సహేతుకరముగ మేము చెప్పజాలము.

“ఉద్యోగములను, అధికారులను కొంతవఱకు యోగ్యులనియు సమర్థులనియు మేము చెప్పజాలము. ఉద్యోగములందు బడలాంపులు, మాన్యుల విశేషముగ నుండుటవలనను, తగిన శిక్షణయు లేనందునను సమర్థత తగ్గినది.

“ఫిలిప్పైనులు పరిపాలించుకొనుటకు అతి కఠూహలమును, అస్తతను, కలిగియున్నారు. యువకులు తెలివిగలవారు. సివిలుపరిపాలన న్యాయముగ నున్నది కాని రాజకీయాభిప్రాయము లెచ్చట బట్టినా బోచ్చినందున, సమర్థత చాలవఱకు తగ్గెను.

“న్యాయపరిపాలన జస్టిసునందు ప్రజలకు తగినవిద్యాసము లేదు. ఇందువలన ప్రభుత్వనిర్వహణమే అపాయకరముగ నున్నది.

“ప్రజలు బాగుగ తమస్థితిని చక్కచెట్టుకొనలేదు. స్వాధీనపరిపాలనమును నిర్వహించుకొనుటకు తగిన యోగ్యత సంపాదించుకొనలేదు. కొన్ని కాలలందు ఫలితము తృప్తికరముగ నుండవంతమైనను ఫిలిప్పైనుల సమర్థులని చెప్పతగదు. అకాశము, అనుభవము లేకపోవుటయు, ఉత్తరపుల నిచ్చువారు సమర్థులు గాక డుటయు నున్నది. ఎప్పటికైనను ప్రభుత్వమునకును ఫిలిప్పైను సేతునకును రాజ్యాంగ విషయములందు తుదిక తేకపోవచ్చును.

“గతవినిమిది సంవత్సరముల యనుభవము సంపాదించి యోగ్యత కొంతవఱకు సంపాదించుకొనిననుగూడ ఫిలిప్పైనుదీవులనుండి అమెరికనుప్రభుత్వమును తొలగించుట కింకను సమయము రాలేదనియు, అట్లు తొలగించినచో, మరియేదేకమైనను ఫిలిప్పైనులను సులభముగ జయింపవచ్చుననియుతలంచుచున్నాము.”

అట్లుచేసినచో ఫిలిప్పైనులను మోకపుట్టుటగను, అమెరికనులకు దుర్దృష్టకరముగను, అభివృద్ధికి భంగకరముగను మన భర్తయునకు విరుద్ధముగను నుండునని తలంచుచున్నాము ఫిలిప్పైనులకు రాశ్వతి మైనట్టియు, ఉపయోగకరమైనట్టియు, అవకాశము నొసగుటకు తెప్పించినట్లుగ గూడ నుండును.

శిఫార్సులు

1 “ఇప్పటికే తమకొను బడిన యధికారములను-బాగుగ వినియోగింప ల శక్తి-ఫిలిప్పైనులకు వచ్చునంతవఱకు ప్రస్తుత విధానమునే జరగనిచ్చుచుండవలెను.

2 “అమెరికా ప్రతినిధియగు గవర్నరు- జనరల్ తన యుద్యోగ బాధ్యతకు తగినట్లు అధికారమును గలిగియుండవలెను. పిలిప్పైను కాననభల సరిమైన విధానము నలంబువచ్చు వానిని తర్కపరచుటకు కాంగ్రెసున కధికారముండవలెను.

3. “ఉద్యోగముల విషయమై కాననభలకును గవర్నరు జనరలునకును భేదాభిప్రాయములు గలిగినపుడు నిర్ధారణ నేయుటకు అమెరికను అధ్యక్షుని కధికార ముండవలెను.”

4. “ఫిలిప్పైను దీవులందు అధికారములేనట్టి బాధ్యతా యంత విధానము నేర్పాటు అగుట యనుచితమని మేము తలచెదము.”

ది ఇన్ డెపెండెంటు ప్రెడింగు కంపెనీ

75-ఫోర్టువీధి, బొంబాయి.

మాది, నాలు, బంగారసు, వెండి, కాయధాన్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమిషను పుచ్చుకొని ప్రతిబాగాలోను అమ్మకము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములకు జూచు వ్రాయవలెను. (57)

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

లక్ష్మిలో మితవాదుల అవసరసభ

మహాత్మాని ప్రశంసించుట - అధ్యక్షకోవన్యాసము - తీర్మానములు

చారీ చారా కేసు విచారణ

లక్ష్మిలో వి. జే. పటేలుగారి ప్రసంగము

ఆసామునాయకులను త్రాళ్లతో కట్టి తీసికొని వెళ్లుట

కడలూరు చెరసాలలో శిక్షితుల సౌకర్యములు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

తిరుపతి సబుజయిలునుండి అబ్బులు గపూరుగారిని వదలుట

లక్ష్మి మితవాదులు

అవసరసమావేశము

ఏ. పి. సెనుగారి అధ్యక్షత

27 వ తేదీ వుదయము లక్ష్మిలో బాల్లెరు ఏ. పి. సెనుగారి అధ్యక్షతకొంద మితవాదినంపుమువారి అవసరసమావేశము జరిగినది.

అధ్యక్షుడు

"ఆసామోద్యమము విఫలమైనది. ఇక వారికిమిగిలినది నిర్బంధవిధానము. ఆవిధానమునకును ఆసామోద్యమమునకును సంబంధమేమియును కనబడదు. ఆనిర్బంధవిధానమునందలి పెక్కు పిషములు మితవాదులకుగూడ సమ్యక్ముతే. ఒక్కసంఘటితమైన మొదటకొనక తప్పదు. గంధిగారి యోధ్యను ముడలన జరసామోద్యమమున కత్యధికమగు సువ్యభివృద్ధి కలిగినది. గంధిగారు స్వావలంబమువలన మహత్తమమగు స్వాధీనత్యాగమును దేశీయులకు తెల్పుగా బోధించెను. ఆమహాదాని యమును పెక్కుమంది దేశీయులు తమకు లక్ష్యముగా నుంచుకొని దేశసేవచేయుచున్నారు. ప్రజలకు దాంధిక చేపములందును దాంధిక శీతమునందును విముఖత కలిగినది. వారు సౌమ్య విప్లవ జీవనమున కభిముఖు లగుచున్నారు. సంఘమునందు పాఠశుధ్యమును విప్లవమును కలిగించుటలో గాంధిగారు శ్రేష్ఠతముడని చెప్పవలెను. రాజకీయములందు గాంధిగారి నాయకత్వము నిరుపద్రుమము కాదేమో యని అనుమానించినందులకు మమ్ము (మితవాదీలు) తీమింపగలము. యువరాజుగారికి స్వాగత మిచ్చుటకుదుట మిక్కిలిగొప్ప అపరాధము. దానికలన విచారితమగు. మమ్ము దేశమునకు ప్రార్థించినది. రెండవది రాజప్రతినిధి ఏర్పరుపవలసిన దేశీయనాయకులసమావేశము నాగుటంద గంధిగారి భృత్యులను కల్పించుటవలన గొప్ప అవకాశము విఫలమయినది. మొదటి ఆసామోద్యమ సంకల్పము విఫలమయినదిగాన ఆసామోద్యమ వాదు లిప్పుడయిన మంచి ఆశాచన చేసి న్యాయము కూల విధానమునే అంగీకరించి తమ సహజస్వార్థత్యాగమును అధికోత్సాహమును ఆదుటగావుట సమంజసమని నేను వారికి విన్నవించుచున్నాను. క్రైస్తవభివృద్ధికొరకు వారు తమ ఉపాధుల నన్నిటిని పూర్తిగా విడిచివేసిందో వారందరి తత్వధికముగ వాంఛించు స్వకాజ్యము నతిశ్రేష్ఠముగ బడయ వలెను. ఆసామోద్యమము తగుటతోను మాంటూగుగారు రాజీనామా నియ్యటతోను భాగదాశిరహిష్ఠులు మరల తలెత్త నారంభించిరి. మాంటూగుగారు రాజీనామా నియ్యట మనదేశమునకు గొప్ప దుఃస్వప్నము. మనవిరోధుల కిప్పుడ యిది అవకాశము చిక్కినది. ప్రజలము దేశమునందు ప్రజలలోనింతటి అసంతృప్తియు ప్రభుత్వమునై నొంటిటి అవిశ్వాసమును కలుగుటకు పంజాబులో కొందరు యాంగ్లగు లానరించిన దుర్మయములే కారణము. అట్టిదుర్మ

యము చేసిన దురాగతములను కప్పిపుచ్చ వలె నని ప్రభుత్వమును హెచ్చరించుటకు పార్లమెంటు సభలో కొందరు దురుద్దయమును ప్రారంభించిరి. దీనిని గూర్చిన మిపుడే జాగ్రూకత వహించవలెను. సంస్కరణములను మరల రద్దుపరచుటకు మన మెంతమాత్రమును అంగీకరింప గూడదు. సామ్రాజ్యాధీశులగు స్వపరిపాలన మిక నాశీర్యాదమాత్రమయి యుండగూడదు. ఒప్పిదమైన మితకాలమున జటిస్వపరిపాలనమును బడయుటకు కలయికప్రయత్నములను శీఘ్రముగ కొనసాగించవలెను".

కాంతిసక్రమసంరక్షణమునందు మితవాదులు ప్రభుత్వమునకు న్యాయముగ నన్నిప్రయత్నములలోను తోడ్పడవలెగాని సార్వభౌమమును పార్లమెంటువారు నిచ్చిన స్వరాజ్యవాదానములను ప్రభుత్వమువారు భరింపరుచునపుడుమాత్రము ప్రభుత్వమువా, రెండోవ్యయమును చమత్కారమును ఆవాగ్దానములను భరింపవలసినను గూడ తప్పక తీవ్రముగ ప్రతిఘటింపవలెనను. కడపటి వాగ్దానమునందు "వీలైనంతవరకు" అను శబ్దముగల పదములేవియును లేవు. గాన దానినిరాకరించుటకుగాని మరుగుపరుచుటకు గాని అవకాశమేమియునులేదు. నిరంకుశాధికారపద్ధతి తొలగవలెను. సామ్రాజ్యసత్వత మగుస్వపరిపాలనము తేశమునకు దేర్పడవలెను. హిందూదేశహితార్థము బ్రతిపూవారు పుపాలింపవలె ననునది నేడు దేశీయుల ఆశయము గాదు. హిందూదేశహితార్థము దేశమును నేడు దేశీయులే పరిపాలింపవలె ననునదియే దేశీయుల ఆశయము. "మాదేశీయును మేమే పరిపాలించవలె"నను వాక్యమునం దాదర్శ మతయని నిమిదియున్నది. మేము అనుభవమున భరింపండ్మును మాన్పి దేశముగ జేసికొనిన గళలకాతులవారును గూడ నిమిదియున్నాడు. మేము అంగ బహుళజనానీకముగాని కొద్దిమంది హెచ్చుమందినై నధికారము వహించుట కాదు. పదార్థములభరలు విపరీతముగ హెచ్చుటవలన దేశీయులకు కలిగిన గొప్ప యిబ్బందిని తొలగింపవలెను. పరిపాలన వ్యయమును సేవల వ్యయమును కిగ్గింపవలెను. ఇందులకు సేవలో హెచ్చుమందిని దేశీయులనే నియమింపవలెను. ఆర్థికముగను బాతీయముగను గూడ సమర్థులవలెము. న్యాయశాస్త్రానుగుణ్యమగు నాంశీకము చాల ముఖ్యము. కానసభలలో సభ్యులు బాగుగా పనిచేసిరి. గవర్నరుల జీతములు చాల హెచ్చింపబడిన గాన నాపదవులను బడచి. శిక్షితుల లంగీకరింతురు. కలిమిదట సంయుక్త రాష్ట్రమున పదవికి నివిలు శిక్షితులు యుద్వ్యాగిని నియమింపవలెను. మితవాదులు తిమ్మలై దేశసేవ చేయవలెను. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు న్యాయానువత విధానమున పనిచేయువారి కందరికిని మితవాదులు తోడ్పడద అధ్యక్షుడు బాల్లెరు సెనుగారు నుడివిరి.

తీర్మానములు

1. రాజకీయములకు శిక్షింపబడినవారిని వదలివేయవలెనని పండిత ఇకచలు నారాయణ గుర్తుగారుపూడించిన తీర్మానము విషయమున ప్రభుత్వమువారిచర్య చాల అసంతృప్తికరముగనున్నది. అలహాబాదు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సభ్యులు 55 మందిని క్రీ. లా. అ. చట్టుక్రింద శిక్షించుట శోకము ఆక్రమముగాన వారినిపుడైన వెంటనే వదలివేయవలెను.

2. రాజకీయములం దోరిమిని గొల్పియినవారినిగూర్చి యిష్టానుసార మెవరించుటకు మండలములలోని యుద్వ్యాగులకు స్వేచ్ఛనొసగుట మహాసభ్యము. దీనివలన నుద్వ్యాగులు చాల శాస్త్రవ్యముల నొరించుచున్నారు. బీదలకు చాలసప్తము కలుగుచున్నది. పోలీసుసిబ్బందిని అందులకు వ్యయమును హెచ్చించినంతమాత్రమున లాభములేదు. ప్రజలలో కలిగిన అసంతృప్తి తొలగుట కది సాధనముకాదు. ప్రజలకుల న్యాయములకు ఇబ్బందులను తొలగించుటకును అసంతృప్తి కల కాణమునుగూర్చి సానుభూతితో పనిచేయుటకును బోరతనమువారు మనఃపూర్వకముగా ప్రయత్నింపవలెను.

3. ప్రభుత్వ వ్యయములను తగ్గించు విషయము నాలోచించుటకు నుద్వ్యాగుల ప్రజల ప్రతినిధులను కొందరి నొక సంఘముగ నేర్పరుచుటకు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించుట సంశ్చిత్తికరమేగాని అది చక్కగా నెరవేరవలె ననిన మొదట సేవల వ్యయమును తగ్గింపవలెను. పిమ్మట సేవలోను యితర కాఖలలోను యుద్వ్యాగులకు దేశీయులనే హెచ్చుగా నియమించవలెను. ఇంపీరియలు సర్వీసు యుద్వ్యాగుల జీతములను సంఖ్యనుగ్గుడ తగ్గించవలెను.

4. 1923 ఫిబ్రవరిలో యీ గవర్నరు అధికారకాలపరిమితి పూర్తియైన గాన ఆ స్థానమునందు క్రొత్తవారిని నియమించుటలో నివిలు సర్వీసు కాఖవారినిగాక ప్రజాప్రతినిధులలో శ్రేష్ఠుడైన వానినే నియమింపవలెను. అను నాలుగు తీర్మానము లామోదించబడినవి.

మొదటి తీర్మానమును బాబూ విశ్వేశ్వరసాధ నేవా ప్రాణ (గొప్ప న్యాయవాది) గారు పుపాడించిరి. రెండుముడు తీర్మానములను పండిత గోకర్ణ సాధ మిత్ర గారు పుపాడించిరి.

* * *

వి. జే. పటేలుగారు

లక్ష్మి ఉపన్యాసము

విదేశ వస్తుబహిష్కరణము

వి. జే. పటేలుగారు లక్ష్మిలో జరిగిన గొప్పసభలో కాంగ్రెసు నిర్బంధవిధానమును గూర్చి యుపన్యాసించిరి. దేశీయులు ఆజ్ఞోల్లంఘనమున కాయత్రిపడవలెను. దేశమునందంతటను దౌర్జన్యముఖ్యము సుపూర్ణముగ నెలకొనువరకును ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభింప వీలులేదు. గాని దేశీయులందరును విదేశవస్తుములను బహిష్కరించుటవలననే స్వరాజ్యము లభించు నెడల ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభింప నవసరమే లేదు. గాన మిరందరును ఖద్దరు భరింపవలెను నిర్బంధవిధానమును కొనసాగించు విషయమున మితవాదులుగూడ కాంగ్రెసునందు చేరగోరవలెను. కాంగ్రెసువారు ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు నిశ్చయించినపుడు మితవాదులు కాంగ్రెసునుండి పారిపోవచ్చునని పటేలుగారు నుడివిరి.

* * *

చారీచారా కేసు

27 వ తేదీని ప్రభుత్వపక్షమున ముగ్గురుమాత్రమే సాక్ష్యమిచ్చిరి. వారిలో నొకడు మొదట మేజిస్ట్రేటునెదుట నిచ్చిన వాక్యాలుమునకు భిన్నముగా రెండవసారి తెలిపెను. జగదు అనునతడుగూడ ముద్దాయిలలో నొకడని యీసాక్షి మొదట చెప్పెను. రెండవసారి చెప్పటలో దురంతములు జరిగిననాడు జుడు హంతకులతో పోలేదనియు రెనతోగూడనే యున్నాడనియు నీసాక్షి చెప్పెను. స్వవచనవాక్యపూతమును గూర్చి అతని ప్రశ్నింప మొదటగూడ తానట్లే చెప్పితినియు మేజిస్ట్రేటు దానిని వ్రాయమరచియుండరచ్చు ననియు నీసాక్షి సమాధానము చెప్పెను.

* * *

అబ్బులు గపూరుగారు

చెరసాలనుండి వదలుట

పోలీసు సబుయిన స్పెక్టరును శిక్షితుల కేసులో చెరసాలకు పంపబడిన 5 గురిలో నొకరు అబ్బులుగపూరుగారికి వేయబడిన ఒకనెల కరినశిక్ష పూర్తియగుటకు 20 వ తేదీని తిరుపతి సబుజయిలునుండి గపూరుగారిని వదలరని తిరుపతి మండలి కాంగ్రెసు కార్యదర్శి వ్రాసెను.

స్థానిక వార్తలు

నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘము:—ఈసంఘ యజమాన్యమున చాకలపేటలోని కాటవడి వీధిలో 20 వ తేదీ ఉదయం 7-80 గంటలకు బ్రహ్మనందస్వామిగారు 'సప్తవర్తనమును' కూర్చి యుపవ్యసించెదరు.

రా. బ. ఎస్. కే. సుందరాచార్యులుగారు: ఆచార్యులుగారు ఇటలీలోని జెనోవాలో గాక స్విట్జర్లాండులోని జెనీవాలో జరుగు అంతర్జాతీయకార్యకార్యాలయమున భారత ప్రతినిధిగ నియమించబడిన చదువరులు దెలిసికొందురగాక.

మైలాపూరు సంగీత సభ:—ఈ సభ యజమాన్యమున ఏప్రిలు 30 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4-20 గంటలకు శ్రీమతి సి. సరస్వతీబాయిగారు 'ద్రౌపదీమానసం రక్షణము'ను మైలాపూరులోని గోపాలనాయకరు వి. ఎస్. స్కూలు వంటిలో వారికథా కాలక్షేపము జేసెదరు.

నూతన ఆంధ్రవార పత్రిక:—'మాస్ట్రో' పేరు అనుపేరిట ఆంధ్రవారం దొకవారపత్రిక ప్రకటింపబడు నేటి దినము 3వ ప్రతి రోజున ప్రధాన మాజిస్ట్రేటుగారి యెదుట గాడిచెల్ల నానందస్వామి రావుగారి డిక్లరేషన్ ఇచ్చిరియు రాజాపు ఆదివారము ప్రభువంశికి వెలువడు నియమ తెలియుచున్నది.

మద్రాసు మిగిలినవాదిసంఘము:—గర్. పి. యస్. కేశవస్వామి అయ్యగారుగారు కే. సి. యస్. వి. సి. యి. రైట్ ఆనరబుల్ వి. యస్. శ్రీనివాసకాశ్రమిగారు యిండియాను విడిచివెళ్లెనున్నారని గాన మద్రాసు మిగిలినవాదిసంఘము వారు గోక్షేపాలలో మే 2 వతేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు విచారించెదరు.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:—విశ్వవిద్యాలయములో పనిజేయు శాశ్వతగారి గొప్పజీతము పుచ్చుకొను ఉద్యోగిగారి విశ్వవిద్యాలయసభ్యుడుగ నియమించబడుటనుగాని యెచ్చుకొనబడుటనుగాని అంగీకరింపరాదను అనుక్రొత్త చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి.

అరబిక్, బర్మీయను భాషలలోనూడ ప్రాఫిషియన్స్ ఫర్ ఫిక్షన్ల నొసంగుటకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి.

చెంగల్పూరు నాయకరు ఉచిత ఆయుర్వేద వైద్యశాల: వేపేరి, మద్రాసు:—ఈ వైద్యశాలకు మార్చి నెలలో 10428 మంది రోగులు చికిత్సచేయబడిరి. 375 మంది యూరేషియనులను, 1837 మంది భారత క్రైస్తవులను, 3885 మంది మహమ్మదీయులనుగూడ చికిత్సచేసెదరి. రోజుకు మొత్తముమీద 3885మంది వచ్చెదవారు. 26-వ తేదీని 403మంది వచ్చిరి. 3712 మంది క్రొత్తరోగులు ఈమాసములో చికిత్సచేయబడిరి. రోజుకు ఒక్కొక్కరోజు చికిత్సకు 7½ వైసలాయెను.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లెఫ్ అమ్యూరెన్సు కంపెనీ:—మద్రాసుప్రాంత లెఫ్ అమ్యూరెన్సు కంపెనీవారి 1921 వ సంవత్సర నివేదిక మాకు చేసినది ఇంతవఱకు కంపెనీవారిద్ద దాదాపు 5½ కోట్లరూపాయలు చేసినవి. పాలిసిస్ పుచ్చుకొనువారి కిడయే గొప్ప సెక్యూరిటీగ నుండగలదు. ఈ సంవత్సరము నందు క్రొత్త 7,559 పాలిసిస్ లు అంగీకరింపబడిన. ఈ పాలిసిస్ లు రూ. 1, 5, 10, 25, 50, 100 ఫీచర్లయ్యెను. అందుకై ప్రతి సంవత్సరము వీనివై మాత్రము రూ. 9,82,839-13-0 వసూలు అగుచుండును. గత సంవత్సరము దీనివలన ఆఖరువరకు 81,925 పాలిసిస్ లు సుమారు 16 కోట్ల రూపాయల విలువగలవిగ నుండెను. చనిపోయిన పాలిసిస్దారుల సంకలితవారికిని, నియమిత కాలము గడచిన వారికిని దాదాపు రూ. 48½ లక్షల రీయబడిన. చనిపోయినవారి సంఖ్య 1221 నియమితకాలము ముగిసిన పాలిసిస్ సంఖ్య 903. వాటాదారులకు నూటికి ముప్పదిరూపాయల చొప్పున ఆదాయపు పన్ను నిమిత్తములేకంద తుచిపెట్టుటకు దైర్యము కలిగియుండుకొనిరి.

నడింపల్లి జగన్నాథ రావుగారు నరసారాపు పేట గుంటూరు:—వీరు వ్యాయవాదులగు నుండియును వారి కాయుర్వేదమునందుగల యభిరుచివలనను కాస్త్రీక్రయోగములీతని మందులనుసిద్ధము చేయుచున్నారు. వారతయారు చేసిన భృంగామలకలైలము మంచిగుణము నిచ్చునని వాడుక వలనను అనుభవమువలనను తెలియుచున్నది.

బదరీనాథ్ యాత్ర:—సంయుక్తరాష్ట్రముల శబ్ద సిటీ:మీషను గాబులు హెచ్చరిక జేయుచున్నారు: గార్వాలులో మార్చి నెల యంతయును వర్షములు లేకపోవుటచేత బదరీనాథ్ యాత్ర జేయుమాన్యులలో ఆహారపదార్థముల ధర లెక్కువగ నుండును. యాత్రికులకు కనీసము 800 రూపాయలు లేదా వెళ్ళగూడదు. డబ్బు లేకపోవుటచే వెనుకటి మాదిరిగ రోడ్డు గూడ బాగుండవు. దారి భయము గూడ నుండును. కావున యాత్రికులు ఈ సంవత్సరమునకు యాత్ర మానివేసిన బాగుండును.

ఆర్యసమాజ అనాధశరణాలయము: ఫెరోజీ పూరు కంటోన్మెంటు (పంజాబ్):—ఈ శరణాలయముయొక్క గౌరవ కార్యదర్శిగారు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు: ఈ అనాధశరణాలయము స్వామి దయానంద సరస్వతిచే 1877 వ సంవత్సరములో స్థాపించబడినది. క్రైస్తవమతములోనికి కలుపుకొనబడు మాతృపితృహీనులకు ఈసమాజము శరణావధిగ పనిజేయుచున్నది. వారలకు జేయు సహాయమునకై గత వత్సరము ఆదాయముకన్న ఖర్చు 11222 రూపాయ లెక్కువ యాయెను. కనుక భర్యాత్ములగు శ్రీపురుషులు ధర్మరూపముగ గాని మరియేవిధముగ నైసాగిని సహాయముజేయవేడుచున్నాను.

శ్రీ ధన్వంతరి ఆయుర్వేద వైద్యశాల, సంత పేట, నెల్లూరు:—ఈ ఆయుర్వేద వైద్యాలయము ఆయుర్వేద వైద్యులు యం. రావలింగయ్యగారును, యం. యచ్. ఎస్. మూర్తిగారును నిర్వహించుచు కాశ్రీయమైన మందులను చక్కగ తయారుచేయుచున్నారు. మా కార్యాలయమునకు మాదివల సాయమును, సుంధపాల వర్షపు, భృంగామలకలైలము, రాజ రంజనుమాత్రలు వీరిచే తయారు చేయబడినవి చేరనివి ఆయావధములు పరిశీలనమువలనను బాగుగ నున్నవని వ్రాయబడు సంకలించు చున్నాము. ఆంధ్రలోకము ముఖ్యముగ నెల్లూరు మండల వాస్తవ్యులు వీరిప్రయత్నములకు తగిన ప్రోత్సహము నొసంగి వాణిజ్యమును సుపయోగకరము చేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

దువ్వూరు ఫిర్యాద కౌగ్రెసుసంఘము
(తెలుగుతాలూకా పశ్చిమగోదావరి జిల్లా)
7 మేయి 1922 వ తేదీ ఉదయము 11 గంటలకు దువ్వూరుమములో యీ ఫిర్యాదకౌగ్రెసుకమిటీసభ్యుల సమావేశము జరుగును. ఈసమావేశములో యీఫిర్యాదలో ఖద్దరు వ్యాపకమునకుగాను 50 రూపాయలపేర్కొన జాయింటు ప్లాటు కంపెనీ నిర్మాణము చేయుటకును యింకా తదితరసంగతములను చర్చించబడునగాన సభ్యులందరును తదితరప్రోత్సాహకులును తప్పక దడచేయప్రార్థితులు.—కార్యదర్శులు.

అంగజేశములో ఇంజిన్లుగా రోసంగిన ఉపవ్యాసము
భారతదేశపు ఆర్థికపరిస్థితులకు అనువర్తించు ననియు, భారత ప్రభుత్వమువారు తమ వ్యయభారమును తక్కువ తగ్గించవలసినవని భారతవర్తకులందరు ఏకాభిప్రాయముతో కొరవలసినదనియు, ఇట్లుచేయనియెడల ప్రతిసంతోషమును భారతప్రభుత్వపు ఆదేశమున జిల్లాలో గలగుచుండుననియు, తత్ఫలితముగ వర్తక వాణిజ్యముల విజృంభణ తగ్గిపోయి ప్రభుత్వమే విచారా ఎత్తగలదని జాబాబు "టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా" పత్రిక ఇటీవల ఒక ప్రధానవ్యాసములో వ్రాసెను.

26 వ తేదీని కలకత్తా కారాగృహమునందు అల్లరిజరిగెను. నిష్పందితులలో ఇరువురు హిందువులు రోగురు మహమ్మదీయులు మరణించిరి. నిష్పందితులలో కొంతమందికి కారాగృహధికారులలో కొంతమందికి మొత్తముమీద 40 మందికి గాయములు తగిలినవి. వీరు వైద్యశాలయందున్నారగాని ఎవ్వరికిని బలమగు గాయములతగులేదు. కారాగృహమున దీవివయమై పోలీసు విచారణ జరుగుచున్నది. సాయుధులగు పోలీసుభటులు చుట్టు ప్రక్కల ఫారాజేయుచున్నారు. ఒకనిష్పందితుడు తప్పించుకొని పారిపోయెను. పోలీసువారు తనిని 27వ తేదీని కలకత్తాలో అరెస్టుచేసిట్లు తెలియుచున్నది.

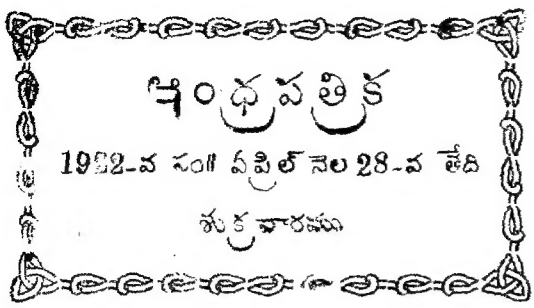
పదుగురు చిన్న మితవాదులు

బాంబే క్రానికలు అనువాదిలము

గీత మా లిక
విందుగుడువంగ పదిమంది పెడలివారు
చిన్న మితవాదు లానభ నున్న వేళ
చిన్న మాపున చూచెను చెలగి యొకిని
రాజప్రతినిధి తొమ్మిది రహి మిగిలిరి!
క్రాంతికాలపు టూకాల బరగుచుండి
రట్లు తొమ్మిది వారిలో నందరాయె
గర్ బిరుద మెక్కునకి వారి సంఖ్యతగ్గె
తొమ్మిదెనిమిది యయ్యెను తొలగె కోకడు!
స్వర్గమీధువి కాననభయె యనుచు
తలచి యెనమందుగురు చాల కలుటచుండ
ఒకడు స్థానంబు గోల్పోయె నళియంక
నిలిచి శిద్ధుర నిజపక్షబలము బెలుప!
వీరశిద్ధుర పాశ్చాత్య విలువవల
మైతి బడసిరి వారిలో మరల నొకడు
వినుచు వాట్నునీతి వార్త వీడిపోయె
నిలిచి గాథుర కడచన నలుగు రిలుల!
బడచు సి. వి. ఇ బిరుదంబు ప్రబలము
మార్గోపదేశించె నను అం దొకనికి
అప్పుడాయెను బిరుదంబు నలెడు తొలగె
విదుగురుమితవాదులే యైరి వారు!
అందరికి నాగ్రహము కల్గె నం దొకండు
తగదు నిష్పందితులని తెగడె చాల
అతడే గను అకనితో ఆర్థు లేగి
రంత నలుగురె మిగిలిరి వింతగాను!
నలుగు రీతి స్వేచ్ఛగా చెలగుచుండ
బాకుచే స్త్రీయు తగదని ప్రముఖముగ,
నొకడు నిందించె మువ్వరె యొక మిగిలి
చిత్రిముగ నొక్కొక్కరె చెల్లుచుంట!
కార్యభారంబు కడుపెచ్చె కష్టమనక
లేలువలెను పనిచేసి చాల డస్సి
యొకడు విరమించె యిద్దరె యుండిపుడు
ఎట్టిమార్పులు కలుగునో యెవ్వడెను!
మునిగి రా యిద్దరును సోద్యోగధిలోక
వారిలో నొక్కడట్లుచే తిలపోయె
సహజుతి మరల చెందెడు కక్కిరేమి
గాన మిగిలెను వారిలో ఖునుడొకండు!
అందరును బోవ నేకాకై నైతి నేను
నరిగి కౌగ్రెసుసంఘంబునందు తేర
దగునటించును మదిలోన తలచె నతిదు
గాన నొకడును లేదాయె కడకు చూడ.

తిలక్ గ్రంథాలయము - తెనాలి

శ్రీయూనివర్సల్ అసోసియేషన్ వారు హాక్స్లెన్డ్ పాటకమును ప్రదర్శించి రు 20 లున్న, ప్రహ్లాదపాటకమును ప్రదర్శించి రు 10 లున్న తిలక్ గ్రంథాలయమునకు విభాగముగా నొసంగిరి. శ్రీవాసవీ విలాససభవారు చింతామణి పాటకను ప్రదర్శించి రు 10 లు బహుమతిగా నొసంగిరి. ఈ యిద్దరు సమాజములవారికిని తిలక్ గ్రంథాలయసభ్యుల తరపున రూ. 50 లు బహుమతిగా నొసంగిరి. ఈ యిద్దరు సమాజములవారు మొత్తము రు 40 లు బహుమతి అయినది. ఈ యిద్దరు గ్రంథాలయమునకు నిల్వరు 108-8 0
ఈ గ్రంథాలయమున కొక స్వంత వసతిగృహము సంపాదించి ప్రజల కెక్కువ సుపయోగకరములగు పుస్తకముల తెప్పించి గ్రంథాలయభివృద్ధి చేయవలెనని ప్రయత్నములు చేయుచున్నాము. దీనియందభిమానము గల ప్రతిఒరుడు దీనియభివృద్ధి కొరకు ధనవంతులను ఇక్కార్య చోడ్పడి మంచి ప్రోత్సహరూపములైన బహుమతులు ప్రత్యేకముగా పుస్తకములు కొనుగడు వినియోగముల బసంగి దీనశిల్పిలోనున్న ఈ గ్రంథాలయమును ప్రజల కెక్కువ సుపయోగ కారియగునట్లు చేయవలయునని కోరుచున్నాను.
దోనపూడి కామేశ్వరరావు
కార్యదర్శి, తిలక్ గ్రంథాలయమునకు

హిందూదేశము : లేబరు పక్షము

హిందూదేశపు ముక్తికి ఆంగ్లదేశపు లేబరు పక్షముపైగాని, మరియే యితరపక్షముపైగాని ఆధారపడియుండుట ఎంత అపాయకరమో, హాస్తిమెనుగారు డెయిలీ హెరాల్డు పత్రికకు వ్రాసిన లేఖవలన విడితమగును. వెనుకటి కాంగ్రెసునాయకులు, లిబరలుపక్షముపై నాశ పెట్టుకొని యుండిరి. లిబరలుపక్షమువారికిని కిన్నెర్సేటిపు పక్షమువారికిని, స్వేచ్ఛావాణిజ్యము గూర్చియే భేదాభిప్రాయము గలదు గాని, ఇతర విషయములం దంతగ లేదని, కాంగ్రెసునాయకులు గ్రహింపరయిరి. హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యము విషయమై, ఉధయపక్షములవారును ఉపేతాభావమును సమానముగ నేకమబడుచిరి. లిబరలుపక్షము అధికారమును వహింపగనే, కాంగ్రెసుప్రముఖులు గంపెజాశతో నుండిరి. రాజకీయ తత్వవేత్తయగు మార్లేపభువు సయితము లిబరలుసిద్ధాంతముల నావలకుదోచి, నిర్బంధములకు బూనగనే, దేశము నందు వివేకోదయమయ్యెను. కొంతకాలము క్రిందట, లిబరలుపక్షమువారియడ విశ్వాసము దొలగినను, లేబరుపక్షమువారు భారతదేశమున కండగనుదురుని యూహించబడెను. హిందూదేశమునకు స్వయంనిర్ణయస్మాత్రము వర్తించునని వెనుకతీర్మానించిన లేబరుపక్షము, మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు శాసనరూపము దాల్చగనే, ఆసంగతిని మఱచెను. కలనల్ వెడ్జిన్డుగారు, హిందూదేశము సంస్కరణముల నంగీకరింపవలసిన దని హితమొసగిరి. పిమ్మట జనించిన నిరాకరణోద్యమముపట్ల వారు, సానుభూతి గనుపఱువకపోయిరి. పంజాబు, కిలాళాత్, స్వరాజ్య సమస్యల పరిష్కారమునకు వారు తోడ్పడరయిరి. గాంధీమహాత్ముని యుద్యమమునకు లేబరుసభ్యులు కొందరు విపరీత వ్యాఖ్యానముల జేయజూచ్చిరి. హిందూదేశమునకు బంధి/నింతవరకు, లిబరలు, లేబరు, కన్నచ్చేములవారు ఒక్కసొకలోనే ప్రయాణము న్నారు. వ్యవహారమిస్థితికివచ్చునని గాంధీ విముందుగనే తెలియును. ఎవరిముక్తి వారిందే గలదనియు, పరులపై నాధారపడి దౌర్బల్యచిహ్నమనియు, మహాత్ముడు య చాటుచునేయుండెను. దేశమందంత ంధములు చెలరేగుచు, జన్మస్వాతంత్ర్యంగముకలుగుచుండ, లేబరుపక్షమువారు లగించుట కేమయినను ప్రయత్నము పార్లమెంటుసభ, తనధర్మమును విడినాడె ందియ మేముండును ?

లేబరుపక్షపు ఉదాసీనతకు, హాస్తిమెనుగారు వగచుచున్నారు. కేవలము ఉదాసీనతను టయగక, లేబరుపక్షమువారి టిటివల దేశస్థితిని గూర్చి ఒక తీర్మానము గావించి లాయడు జార్జిగారు హిందూదేశముపై బెదిరింపు చదువరులకు తెలిసియే యు హిందూదేశము ప్రజాపరిపాలనము నెన్న

దెరుగ దనియు, ఇప్పుడు దేశమునకు కొంచెము శిక్షణ గలపడుచున్న దనియు, తగిన పరీక్షను కావించవలె ననియు, దేశము తొందరపడుచో వ్యవహారము మొదటికి వచ్చు ననియు, వీరు సూచించియుండిరి. లాయడు జార్జిగారి బెదిరింపు వాక్యములకు లేబరుపక్షమువారు విచారము జూపు చున్నను, కాంగ్రెసుసభవారి వల బించిన నిరాకరణపద్ధతిని, పార్లమెంటరీ ప్రతిష్ఠాపనల బహిష్కారమును ఖండించిరి. ప్రస్తుత సంస్కరణములక్రింద యుదయించిన శాసనసభలు మొదలగువానిని పార్లమెంటరీ ప్రతిష్ఠాపన లని యనుట, హాస్తిమెనుగారు భారతీయు లీతరుణమున సహాయనిరాకరణమును విరమించి, మాంటాగూ సంస్కరణములను చేపట్ట వలయుననియు, స్వపరిపాలనాంతరములకు కాల నిర్ణయమున కంగీకరింపవలయు ననియు, లేబరు పక్షమువారు గోరుచున్నారు. హాస్తిమెను గారు దెలిపినట్లు, లేబరుపక్షపు హితము లాయడు జార్జి గారి తోవనే ద్రొక్కుచున్నది. లేబరుపక్షము వారు వెనుక నంగీకరించిన స్వయంనిర్ణయస్మాత్ర మేమయ్యెనని హాస్తిమెనుగారు రడుగుచున్నారు. తనకు అనుకూలమగువిధానమును నిర్ణయించుకొనుటకు, హిందూదేశమునకే హక్కు గలదని, లేబరు పక్షపు తీర్మానము వెనుక స్పష్టపరచియుండ, ఇప్పుడు వేరుగ తీర్మానింపవలె? భారతీయుల కిప్పుడు స్వరాజ్యప్రశ్నయు, కిలాళాత్, పంజాబు సమస్యలును పరిష్కారము గావలయును. వీనిని ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరింపకుండుటచే, దేశము సహాయ నిరాకరణమునకు బూనెను. భారతీయుల నిశ్చయ మిదియే. లేబరుపక్షమువారి సలహా ననుసరించి, భారతీయుల నిశ్చయము మారిపోవజాలదు. లేబరు పక్షము హిందూదేశముపట్ల విశ్వాస ద్రోహ మొనర్చెనని, హాస్తిమెనుగారు ఖండితముగ చెలుపుచున్నారు. కాని, లేబరుపక్షమునుగాని మరియేయితర పక్షమునుగాని, నిందింపబనిలేదు. రాజకీయ విషయములందు వాగ్దానభంగము చులక నగుచున్నది. తాత్కాలిక లాభదృష్టి, ప్రబలు చున్నది. లేబరుపక్షమువారిచర్య, హిందూదేశము నకు ఒకవిధముగ మేలొనర్పగలదు. వారికి గుణపాఠ మును నేర్పగలదు. పరులపై నాధారపడియుండక, మీముక్తిని మీరే సాధించుకొండు అని బోధింప గలదు. భారతభూమి, ఆత్మవిశ్వాసమును, ఆత్మబల మును సంపాదించినపిమ్మట, ఆంగ్ల రాజకీయపక్షము ల తీర్మానములు వేరువిధముగ నుండును. భారతీయుల కోర్కెలను సఫలపరువక వీలులేదని, ఒకరి కన్న మరెయొకరు ముందుకు వచ్చెదరు. అట్టిస్థితి త్వరలో తలపించుటకు, భారతీయులు తకదేదీక్షతో పాటుడెవరుగాక!

బుద్ధిహీనతయా?

బ్రిటీషువారు ప్రాచ్యదేశాభిప్రాయములను గ్రహించుటకు కొన్నికష్టములు లేకపోలేదు. నాగరికము, ఆచార సాంప్రదాయములు వేరగుటచే, ప్రాచ్యఖండవాసుల హృదయమును గ్రహించుటకు, కొంత యాటంకముండవచ్చును. కాని, అట్టియాటంకముల దాటుటకయినను వారు ప్రయత్నించుటలేదు. తగుప్రయత్నముల జేసిన యాటంకము లనేకములు తొలగిపోవును. గాంధీమహాత్ముని యుద్యమస్వరూప మును గ్రహించుటకు బ్రిటీషుప్రముఖు లెవరును తగుప్రయత్నముల జేసినట్లు గాన్పింపదు. గాంధీ మహాత్ముని రాజకీయాభిప్రాయములతో వారేకీధ వింపకబోవచ్చును. జీవిత సమస్య గూర్చి వారు తెలిపెడి సత్యములు రుచింపకబోవచ్చును. కాని,

ప్రత్యర్థి దృక్పథము నయినను గ్రహించుటకు, వారేల ప్రయత్నింపరాదు? గాంధీమహాత్ముని భారతదేశీయులెల్లరును గౌరమించి పూజించుచున్నారు. అట్టిమహామహుని వాక్యములు, కేవలము ఉన్నాద జనితము లని తలచుట పాడియగునా? ఇతరదేశములూ దింతటి దురభిమానము గనుపించుటలేదు. అమెరికా, ప్రాన్సు మొదలగు దేశములందు గాంధీ మహాత్ముని హృదయమును కనుగొనుటకు ప్రయత్నము గనుపించుచున్నది. ఇంగ్లండునందు, హిందూదేశముపై నభిమానము గలవారని పేరుగాంచిన వారు గూడ, మహాత్ముని సందేశరహస్యమును కనుగొనజాలక దానిని నిరసనజేయుటయు, స్థూలవిమర్శనము గావించుటయు, గనుపించుచున్నది. హిందూదేశపు ఋణచట్టము గూర్చి పార్లమెంటుసభలో చర్చ జరుగునపుడు, సర్ హెన్రీ బెన్మెట్టగారు గాంధీ మహాత్ముని యభిప్రాయము నొక దానిని వెల్లడిజేసి, పరిహసించి తమ యజ్ఞానమును వెలిబుచ్చిరి. రైల్వేలగూర్చి విచారించుటకు, ఆక్వర్టు కమిటీ ఏర్పడియుండెను. హిందూదేశము నందు రైల్వేలు కంపెనీ పరిపాలనముక్రింద నుండుట మంచిదా, లేక ప్రభుత్వపరిపాలనముక్రింద నుండుట మంచిదా యని, చాలకాలమునుండియు చర్చ జరుగుచుండెను. కాని, యిప్పుడు చర్చను గూర్చి హిందూదేశము శ్రద్ధవహించుట లేదు. ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహింపనంతవరకు, రైల్వేలు ఎవ్వరిపర మయినను మెక్కటియే. రైల్వేలు ప్రభుత్వపు పరమయినంతమాత్రమున, ప్రజల కెక్కుడు సౌకర్యము లేర్పడునని తలచుట కవకాశములేదు. హిందూదేశప్రభుత్వము ఇంగ్లండులో ఋణము గైకొనుట కుద్యమించినందులకు రైల్వే సామానులను ఆంగ్లదేశమునందు కొనెడి పద్ధతి మీదనే ఋణము నీయవలసిన దని పార్లమెంటు సభ్యులు కొందరు ప్రసంగించిరి. సామాను లెక్కడ చొకగ దొరకునో అక్కడ కొనుటకు హిందూదేశమునకు హక్కులేదని వీరియభిప్రాయము. ప్రభుత్వసహాయ కార్యదర్శియగు అరల్ వికటరు టనుగారు ఈవిషయమై ప్రసంగించుచు, ఇట్టిషరతును విధించుటచే, హిందూదేశమునందు కోపముదయించుననియు, షరతు లేకున్నను ఇదివరకునలెనే నికముందును ఇంగ్లండునుండియే సామాను లధికముగ కొనబడుననియు, అభయమొసగిరి. 1921-22 సంవత్సరపు అంకెలను వికటరుటనుగారు చదివిరి. బ్రిటీషు కాంట్రాక్టుల క్రింద 11,000,000 సవర నులను హిందూదేశము వెచ్చింపగ ఇతరదేశముల కంట్రాక్టులక్రింద 157,000 సవరనులుమాత్రమే వెచ్చించెను. దీనినిబట్టి గ్రహించదగిన సంగతి ఏది గలదు? హిందూదేశము పరాధీనస్థితియందుండు నంతవరకు, ప్రభుత్వముప్రజలకు బాధ్యతవహింప నంతవరకు, రైల్వేవిధానమును నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. సర్ థామసు బెన్మెట్టగారు, గాంధీ మహాత్మునియొద్దకు వెదలి, రైల్వేలనుగూర్చి ఆక్వర్టు కమిటీవారి సూచనలను తెలిపి, మహాత్ముని యభిప్రాయమును తెలుపగోరిరి. తామేమియు నభిప్రాయమును తెలుపననియు, రైల్వేలనుగూర్చి విచారించుట కై కాలమును వినియోగించుటపాడి యని తాము తలంపలేదనియు, హిందూదేశమునందు ప్రతికుటీరమునందును రాటము వెలసినపిమ్మట, రైల్వేల గూర్చి యోచించుటకు అవకాశ ముండుననియు, గాంధీమహాత్ముడు బెన్మెట్టగారికి తెలిపిరట. ఈసంగతిని పార్లమెంటుసభలో వివరించి, దీనిని వినినపుడు అన్నిటిలోనుబుద్ధిహీనతను గనుబఱచెడి సంగతిని వినినటుల తమకు దోచెనని, బెన్మెట్టగారు పలికిరి. రైల్వేలవలన హిందూదేశమునకు మహాపకార

ను గలిగెనని తలచెడివారు, మరియొకసంగతిని వివరించుచున్నాము. ప్రతిగ్రహమునందును రాలుము వెలయునో, దేశమునందు నూలును, వస్త్రములును విరిగి తయారగును. స్వరాజ్యము సిద్ధించును. రైల్వే విధానమును నడుపుటకు ప్రజల కప్పుకు అవకాశ మిచ్చును. హిందూదేశపు నూలును, వస్త్రములును, ఒక ప్రదేశమునుండి వేరొక ప్రదేశమునకు పోవునపుడు, రైల్వేల య న స ర ము ను గూర్చి యోచింపవచ్చును. ఇప్పుడు, హిందూదేశమునుండి ముడివస్తువులగునిపోవుటకును, విదేశపునరకులతో దేశమును ముంచివేయుటకును, రైల్వేలు అక్కరకు వచ్చుచున్నవి. స్వరాజ్యము లేనందుచే, రైల్వే పద్ధతిని ప్రజలు నడుపజాలరున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో ముందుగ రైల్వే వ్యవహారములను విచారించుటకు దేశము కాలమువినియోగింపనేల? మహాత్ములసూక్తులు భావగర్భితములుగ నుండును. స్థూలమనస్కులకు అవి బుద్ధిహీనతగ గనుపించుట వింతగాదు. బెన్నెట్టుగారు గనుపఱచెడి నిరసనభావమునకు, స్థూలవిమర్శకమే ముఖ్య కారణము.

ఒక్కటే యభిప్రాయము

ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానపద్ధతిగూర్చి, అన్ని పక్షములవారును ఒక్క యభిప్రాయమునే వెల్లడించుట, వింతగ గనుపట్టును. భారత మితవాద పక్షము నభిమానించుచు, మాంటాగూగారికి అండ గనిలచి, వారి సంస్కరణములను ప్రశంసించుచు, మహాత్ముని యద్యమమును నిరసించుచుండెడి హెచ్. ఇ. ఎ. కాటన్ గారు “కొలుంపోరరీ రివ్యూ” పత్రికలో వ్రాసిన సమస్యనుగూర్చి దీర్ఘ వ్యాసమునొకదానిని వ్రాసిరి. మహాత్ముని యద్యమమును వీరు ఇచ్చునట్లునటుల నిందించిరి. మితవాదుల దృక్పథమును కొనియాడిరి. అట్టి వారు సయితము సంస్కరణములను సమర్థింప జాలక బోయిరి. హిందూదేశపు బట్టలు, ధనరీతి మును, బుణములను కనుబడుచున్నవి. క్రొత్త పన్నులు విధింపబడుచున్నవి. రాష్ట్రములందును, కేంద్ర ప్రభుత్వమునందును, ధనాభావము స్పష్టముగ గనుపించుచున్నది. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతి నిష్ప్రయోజనమయ్యెనని, కాటన్ గారు తేటపరుచుచున్నారు. దానినవలంబించుట, నిశిత్రాతియందు అగాధమున దూకుటయ్యెట్లు. ఛెలమ్మపర్తి ప్రభువుగారును, మాంటాగూగారును, ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము నవలంబింపకుండ నుండుటకు ఆరుమాసములు పోరాడిరట. తుదికి వారిద్దరు లొంగిపోవలసి వచ్చెనట. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానముపై నెవరును యభిమానమును గనుపఱచుట లేదు. ఎవరికిని బనికరాని పద్ధతిని, హిందూదేశమున కేలయంట గట్టికో డెలియకున్నది. మొట్టమొదట, దీనిలాభముల గూర్చి బాధ్యతగలవారు లేనిపోని పొగడ్తల నేలగావింపవలయును? అప్పుడే నిజమును తెలిపియుండగూడదా? ఈయారాజ్యములనలన నేమియో లాభము చేకూరునని భ్రమపడిన వారు, సరియగు మార్గము దొక్కియుండురుగద. ఇప్పటికయినను, ఈపద్ధతిని విసర్జించుట కేల వెనుదీయవలయును? బెంగాలు విభజనమువలె, నిదియు నిర్ణీతమగు విషయమయ్యె గాబోలు? రాజకీయ సూత్రములకు భిన్నముగ రాజీ కొడబడుటవలన, ఇట్టి యనర్థములే వాటిల్లును. మార్లేమింకో సంస్కరణముల తరుణమున, మితవాదులు పొరబడి సంస్కరణముల నంగీకరించి, పిమ్మట వానిప్రయోజన శూన్యతను వెల్లడిజేసియుండిరి. మరల మాంటాగూర్డు సంస్కరణములు ప్రచురింపబడిన పిమ్మట సయితము, కాంగ్రెసుసభ గావించిన హెచ్చరికను

త్రోసిపుచ్చి, వానిని స్వీకరించిరి. అందలిఫలమునిప్పుడనుభవింపచున్నారు. ఇకనయినను మోసబోవక, స్వల్పవరముల నాసింపక, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై వీరు పాటుబడిన వాగుండును.

మితవాదుల కదలిక

లక్నో లిబరలు లీగుసభ కధ్యక్షుడై నహించి, ఏ. పి. సేనుగారు కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమముపట్ల సానుభూతి జూపిరి మహాత్ముని త్యాగమును కొనియాడిరి. వేల్పు యవరాజుగారి బహిష్కారము గొప్ప ప్రమాదమని తెలిపిరి. సహాయ నిరాకరణోద్యమము విఫలమయ్యెనని సేనుగారు బలుకుట, వింతగాదు. జయము, అపజయము లకుభేదము డెలిసినవారిటుల బలుకజాలరు. లిబరలు పక్షమువా రికవీర ఉత్సాహముజూపి త్యాగము బూని సక్రమపద్ధతుల ననుసరించుచో స్వరాజ్య సిద్ధిని త్వరతో గలుగజేయుదురని, వారు హెచ్చరించిరి. మాంటాగూగారి రాజీనామాకు నోచిరి. సక్రమ పద్ధతు లెవ్వయో, వాని నవలంబించుటచే స్వరాజ్య మెటుల సిద్ధించునో వీరు తెలుపరియిరి. అలహాబాదు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములో ఏబదియైదుమందిసభ్యులు నిర్బంధింపబడిరి. ఈసభ్యులను వెంటనే వదిలివేయవలయునని, లిబరలులీగు వారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచు తీర్మానించిరి. ప్రజల కష్టములను నివారించి, అశాంతి కారణములను తొలగించుటకు మారుగా, నిర్బంధములను విధించి పోలీసుదళమును వృద్ధిజేయుటచేలాభముండదని, వీరు మరియొక తీర్మానము గావించిరి. ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గించుటకై ఉపాయముల నరయుటకు ఒక సంఘమును ఏర్పఱుప గోరిరి. అధ్యక్షుని యుపన్యాసమునందుగాని, తీర్మానములందుగాని, ఫలదాయకమగు స్వరాజ్య సాధనముల నరయు తలంపు గనుపింపదు. మామూలు అసంతృప్తి మాత్రము గనుపించుచున్నది. అసమృత్తివలనను, అసంతృప్తివలనను, స్వరాజ్య సిద్ధిగలుగునా? మితవాదులింకను, ఫలరహితములగు తమ ప్రాతమార్గములను విడిచి, క్రొత్తత్రోవల ద్రొక్కజాలరున్నారు.

ఆంగ్ల ప్రముఖుల ప్రోద్బలము

నిర్బంధవిధానమును తీవ్రముగ నవలంబింపవలయునని, ఆంగ్ల ప్రముఖు లొకవంకను, హిందూదేశమునందు అధికారాభిమాను లింకొకవంకను ప్రోత్సాహ మొసగుచుండ, నిర్బంధము లేల కొనసాగకుండునో సర్ హెన్రీ కెయికుగారు ఏసియాటికు రివ్యూలో నొకవ్యాసమును వ్రాయుచు, హిందూదేశ పాలకులు తమధర్మమును గుర్తెరింగి, అచంచలమగు నిశ్చయముబూని నిర్బంధములను కొనసాగింప వలెననియు, లేనిచో ఆంగ్ల దేశము తనధర్మమును విడనాడె నను యవమానము మీద బడుననియు, హెచ్చరించుచున్నారు. వీరికింకను, హిందూదేశమునందవలంబించెడినిర్బంధములఘాటు సరిపోవులేదు. పాశ్చాత్యవిద్యను బసగిన మెకాలే గాకిని, కెయికుగారు నిందించుచున్నారు. మూలు ఘర్షణ సంస్కరణములు సయితము వీరికి సరిపడవు. లాయరుజార్జి గారి రిటివల గావించిన ప్రసంగము మాత్రము వీరికి కొంతవడి సంతృప్తి గలిగించినది. వివిధ రాజకీయ పక్షములవారికిని దృష్టిపథమునందు ఈవచ్చేదము గనుపించుచున్నను, కర్యవసానము ఒక్కటిగనే నున్నది. నిర్బంధ విధానావలంబనమునకు, అన్ని పక్షములవారును వల్లె య నుచున్నారు. జన్మన్యాతంత్ర్యములను చులుకన జేయుచున్నంతవరకు, హిందూదేశమునకు అన్ని పక్షములును ఒక్కటిగనే గనుపించుట సహజము.

మద్రాసు రివిన్యూ రికవరీ సహజచట్టము.

మద్రాసు రివిన్యూ రికవరీసవరణ చట్టము, నూతనముగ గావించబడెను. రివిన్యూ వసూలు జేయుట కవలంబింప బడుచుండిన మామూలు కర్మకాండను తొలగించి, అతిత్వరితముగ చరాస్తి నేమి, స్థిరాస్థి నేమి అమ్మువైచుటకు, ఈచట్టము నందలి రెండవ, మూడవ క్షేపణ లక్కరకు వచ్చును. ఇట్టి నిర్బంధచట్టమును, మద్రాసు శాసనసభ వారంగీకరించి యుండుట వింతగాదు. పస్తుత పరిస్థితులలో వేరు విధముగ జరుగదు. ఈ చట్టమును గుంటూరు మండలముపై ప్రయోగించినటుల, నేడందిన ప్రభుత్వ ప్రకటనమునందు గలదు. కాని మార్చి 28 వ తేది ప్రచురింపబడిన ఈ ప్రకటన మింత యాలస్యముగ వెలువడుటకు కారణ మేదియో తెలియదు.

గూడలూరు కారాగృహము

రాజకీయ నిర్బంధితులకు స్వాగతము
గూడలూరు కారాగృహమునందు ప్రస్తుతము నూరుగురు రాజకీయనిర్బంధితు లున్నారు. అందు అధిక సంఖ్యాకు లాంగ్ల దేశమునుండి వచ్చినవారు. ఈనెల 21-వ తేదిరాత్రి 24 మంది నాయకులు గూడలూరు కారాగృహము ప్రవేశించిరి. వీరందరు ఆంగ్లము. వీరినామములు 21-వ తేదిన ప్రకటింపబడిన ‘ఆంధ్ర పత్రిక’ యందు ముద్రింపబడినవి.

వీరు వచ్చుచున్నా రనువార్త నగరమంతయు న్యాపించెను. నగరవాసు లనేకులు స్టేషనుకు వెళ్లి ఉచితవిధమున నిష్పంథితులగు నాయకులకు స్వాగత మొసంగిరి. శ్రీయంత్ర స్వామిశాస్త్రిగారును నేలము వాస్తవ్యులగు శ్రీయంత్ర ఆనంతాచారిగారును 22-వ తేది గూడలూరు కారాగృహము ప్రవేశించిరి.

చెరసాల సౌకర్యములు
చెరసాలయందు శిక్షితులకు మాంబడుచున్న అదరణ మిగుల అసంతృప్తికరముగనున్నది. మజ్జిక నెయ్యి నూనె ఇయ్యబడుటయే లేదు. నిర్బంధితుల గదులలోనికి బాగుగ గాలిరాదు. వాటిలో పండుకొనువారికి చక్కగ నిదురపట్టదు. వారికియ్యడిన పడక కూడ తృప్తికరముగ లేవు. ఈకారాగృహపు సూపరింటెండెంటు భారతీయుడైనను ఇతరవోట్ల ఆంగ్లేయులు నిర్బంధితుల పట్ల ప్రకటించుచున్నంత సానుభూతికూడ ప్రకటించుట లేదని నగరవాస్తవ్యులు కోపముతో నున్నారు. కాళానుగుణ్యముగ ప్రవర్తించక కారాగృహనిర్బంధాలను సంపూర్ణముగ ననుసరించుట చట్టముపట్ల గౌరవము కనపరచుటకాదు.

కాంగ్రెసు ప్రచారము
గూడలూరునందలి గాడిలమునది ఇనకడిబల్లలపై కనివారము రాత్రి ఒకమహాసభ జరిగెను. నెల్లూరువాస్తవ్యురాలైన ప్రస్తుతము కారాగృహము నందున్న శ్రీయంత్ర కె. శ్రీనివాసయ్యంగారి (బి.పి.ఎల్.టి.) భార్యయొగు శ్రీమతి యతిరాజమ్మగారు ఈ స్యసించిరి. ప్రతిభారతీనారీచుడియు తన విరామకాలమున నూలువడక వలయుననియు భారతీయు లందరు విదేశాలను విహిష్కరించి ఖిద్దరుకత్తములనే ధరించుచుండవలెదలను విరాజమ్మగారు గంభీరవ్యాస మొసంగిరి. (స్వరాజ్య)

ఆసాము రాజకీయ నిర్బంధితులు

సంకెళ్లతో విధులయందు నడపింపబడుట
ఆసామునందు నిర్బంధింపబడిన ఆరుగురు అసహాయ వాడులను ఒక కారాగృహము నుండి మరియొక కారాగృహము నకు మార్చవలసివచ్చెను. ఈ ఆరుగురిలో విడుమండి న్యాయ వాడులు. ఒకరు ప్రభుత్వమునందొక ఉన్నతోద్యోగి రాజీనామా ఇచ్చి కాంగ్రెసునందు చేరినవారు. వీరి సుకెళ్లు తగ్గించి అందరిని కలిపి ఒక తాటితో కట్టి వీ సాలనుండి మరియొక చెరసాలకు తీసికొనిబోయిరి.

ఈవిషయమె శాసనసభయందు ప్రశ్నింపగ ప్రసభ్యు డిట్లు ప్రభుత్వ త్రై మొసగెను:—
రాజకీయ నిర్బంధితులు కారాగృహములందున్నంత వారికి ప్రత్యేక సౌకర్యము లియ్యబడును. ఒకవోటున్న యొకవోటికి మాన్యువలసి వచ్చినపుడు సాధారణ నిడిమున తీసికొని పోవడుదురో ఆవిధముననే వీరుకూడ పోవడుదురు. (రంగూన్ మెయిలు)

విదేశ వార్తలు

జెనోవా సమావేశము

రష్యానులతో సమాధానము కుదురునా ?

పరాసువారి సంకేతము

ఏప్రిల్ 25:—రష్యానులతో సమాధానము కుదురునా సమస్యను పరాసుప్రతినిధులతో తగ్గిపోవుచున్నదని జెనోవా వార్తలవలన తెలియుచున్నది. జెనోవా సమావేశమున అన్ని ప్రభుత్వముల ప్రతినిధులును, పరిష్కారముల కేకాభిప్రాయముగ సంగీకరింపవలెనను నియమము లేదు. పాయింట్ గారిదివరకు తెలిపినవిధమున పరాసుప్రతినిధులు ముఖ్యవిషయములందు తమ నిశ్చయమును వివరించారు. పరదేశాక్రమణమును నిరోధించు సూచించబడిన యొడంబడిక, నానారాష్ట్ర సమితి వారి తీర్మానములను, బంధింపబడిన పరాసు వారు తెలుపుచున్నారు.

బ్రిటిషువారి విధానము

బ్రిటిషువారు యూరపు రాష్ట్రములయెడల నవలంబించిన బోధ విధానమును గురించి లాయడు బార్బిగారి తేవపున సర్ ఎడ్వర్డు గ్రెగ్గ గారి ప్రకటనను గావించిరి. ఇది పాయింట్ గారి ప్రకటనకు ప్రత్యుత్తరమని యెంచుచున్నారు. రష్యాతో సంధి కేసికొనక వదలివేసినయెడల రష్యాజర్మనీలకు స్నేహ మధికమై కట్టిపెట్టిన పాత ఉత్పాదముల గల్గింపవచ్చు నని యు బ్రిటిషువారి కట్టిపెట్టినాముతో బోక్స్యును లేదనియు వారు తెలిపిరి. బ్రిటిషువారు రష్యాజర్మనీ స్నేహమును జూచి భయపడుట లేదు. యూరపునందు తిరిగి వివాదములు సంభవించకుండ బ్రిటిషువారు సాధ్యమైనంతవరకెత్తింపవలెను. రష్యానులు చాలయోటంకములు గల్గించుచున్నారు. రాయబారములు జయప్రదములగునని బ్రిటిషువారెంచుచున్నారు.

పరాసు అభిప్రాయములు

ఏప్రిల్ 26:—జర్మనీవారు సంధి నియమములను సరిగ నిర్వర్తించక పోయినయెడల పరాసువారు మిత్రమండలినుండి ఆచన సరమైన యెడల వేరుపడియోను జర్మనీపై చర్య తీసికొనవలెనని ఇటీవల కొందరు అభిప్రాయము నుడిపిరి. జర్మనీపై దీసికొనవలెనని చర్యయందు మిత్రమండలి సహాయము వాంఛింపబడును అవసరమునయనున-నష్టపరిహార సంఘము వారు జర్మనీ తన-భులను నిర్వర్తించవలెనని ప్రకటించి జర్మనీపై దీసికొనవలెనని చర్యను సూచించినయెడల నష్టపరిహార దీసికొనుటకు మిత్రమండలివారి సహాయముతో అవసరమైనది గాదని వారు తెలిపిరి. మే 31 వతేదీతో జర్మనీ కీయబడిన గడువు ముగియును. నష్టపరిహారసంఘమువారు జర్మనీతో సంతృప్తి లైనయెడల, దీసికొనవలసిన చర్యను గురించి పరాసు ప్రభుత్వమువారికి సూచనల గావించవచ్చును.

“వెట్టిటు పొరనను” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— “నన్ను లొక్కచో జర్మనీపై చర్యతీసుకొనుటకు పాయింట్ గారి నిముసకము. ఇట్టివిషయము సంభవించుటకు మిత్రమండలి, నేనును ఖయ్యుగా బ్రిటిషువారు తాపీయజాలరు. రష్యాజర్మనీలనుండి వచ్చుచున్న వదలివేయు మార్గమును విడచి పరాసు బ్రిటిషు వ్యతిరేక సూచించుటకు బ్రిటిషు వారెత్తింపవలెను.

రష్యాబోలండు ప్రతినిధుల వివాదము.

ఏప్రిల్ 26:—రష్యాజర్మనీ యొడంబడికను నిరసించుచు మిత్రమండలి వారు జర్మనీ కంపెనీ నోటునందు పోలండు ప్రతినిధి గూడ సంతక మొనర్చెను. అందుచే వారు రష్యాజర్మనీవారముల చర్చిందు సంఘమునందు పాల్గొనరాదనియు, రష్యాబోలండు యొడంబడికను రద్దుచేసెదలెను. చిరస్థాయిగా పోలండు దేశాంగములయగు స్మర్తంట్లు లగింపువానిది.

పోలండు ప్రత్యుత్తరము

పోలండు ప్రతినిధియగు స్మర్తంట్లుగారు విచిరుగానికి ప్రత్యుత్తరమును సీక్రిందివిధముగ తెలిపిరి:—రష్యాను ఇతర బహుళాక్షిణ సమాధానములకు బోక్స్యును పుచ్చుకొనుటకు ముందుగా ముందుగా సమావేశమునందు రష్యాజర్మనీవారములనుండి పాల్గొని పాల్గొనుటకును రీగాయొడంబడికనును రద్దుచేసెదలెను. పోలండు ప్రభుత్వమునకు ఇట్లనవచ్చుచున్నది. లాయడు సంపాదించిన పోలండు రష్యాను సహాయ

మొనర్చునని ఆయొడంబడికయందు లేదు. అంతయుగాక యొడంబడికయందు అభిప్రాయములు మాత్రము వెలుపబడెను. పోలండు ప్రభుత్వము సంగీకరించుట యూరపు పునర్నిర్మాణమునకు చాలబోధనము.

బోల్షి విక్ర ప్రతికూలురు అరెస్టు చేయబడుట

ఏప్రిల్ 26:—బోల్షి విక్రములకు వ్యతిరేకముగ ప్రచారము చేయుచున్న అయిదుగురు రష్యానులు అరెస్టు చేయబడి రసి జెనోవానుండి తెలియచున్నది.

వర్తెల్సు సంధి

వర్తెల్సు సంధిపై సంతకము లొంగిన ప్రభుత్వముల ప్రతినిధులు సమావేశపరచుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. పాయింట్ గారి ప్రకటనను చర్చించుటకుగాను సమావేశము రాబోవువారమున జరుగును.

* * *

ఈవారాంశ్యమున లాయడుబార్బిగారి రింగ్లండున కేగ నుద్దేశించినవార్త యసత్యమనియు సమావేశము ముగియు వరకు లాయడుబార్బిగారు తిరిగి రాగనియు ప్రకటించబడినది.

లాయడుబార్బిగారి క్రొత్తయొడంబడిక

ఏప్రిల్ 27:—అన్యదేశాక్రమణకు గడంగరాదని లాయడు బార్బిగారు సూచించిన యొడంబడికను గురించి వివిధప్రభుత్వ ప్రతినిధు లొచ్చించుచున్నారు. ఈ యొడంబడికయన్నను వివిధ ప్రభుత్వములు సంఘముగ గూడి వ్యవహారములు పరిష్కరించుకొనుటకును శత్రులు విధించుటకును బీలుండును ఈయొడంబడికవలన ఇదివరకుగల యొడంబడికల కెట్టి యాటంకములును నుండవు. మిత్రమండలివారు జర్మనీని బాధించి యొనరు ఒడంబడిక వరకుల నవలంబింపజేయుటకు చేయుటకు దీనివలన సభ్యులరయిందరు. ఇట్టి అభ్యంతరము లేనియెడల ఒడంబడిక సంగీకరింపవచ్చునని పాయింట్ గారు బాల్గోగారికి తెలిపిరి.

బోల్షి విజము—పరాసునిరోధము.

బోల్షి విజముతో సంబంధముగల గ్రంథకర్తలు, నటులు పుస్తకముల రచించరాదనియు నృత్యమును జేయరాదనియు నిర్బంధపులు తీరవును గావించిరి. లండనునుండి పారిసునకు జననక్షేపించిన, కిల్గాస్సెసిలా యనునామెను పారిసునకు రారాదని నిరోధించిరి.

జపానునందు భూకంపము

ఏప్రిల్ 27:—టొకియోయందు దీనినమున భూకంపము జరిగి 15 నిమిషములవరకుండెను. కొన్నిగృహములు కూలెను కొందరు మృతులైరి. యూకపియనుల కపాయము గలగు లేదు యోఖామానుంగూడ నీభూకంపము గలదు. ఈపట్టణమున వై నానారిప్రదేశము నాశనమాయెను. తిరివాల్తులు, అబ్బర్వీటరీ మొదలగు వానికి భంగము గలిగెను.

యువరాజుపర్యటనము

హోగోను, ఏప్రిల్ 26:—ఈదినమున హోగోనుబల్గాలో ఘాటులను ప్రదేశమునందు భూకంపము గలిగి 10-15 నిమిషములవరకుండెను. ఈసమయమున యువరాజుగారు యావ చినకు పిశాచునకు వెడలుటచే వారికేభూకంపము గన్పడలేదు. ఈతరుణము లభింపనందులకు యువరాజుగారు విచారమును తెలిపిరి.

కార్మికవివాదములు.

లండను ఏప్రిల్ 26:—కార్మికుల వివాదము ముగింపునకు వచ్చుచుండెను. వెంటనే వారమునకు 10 పి 6 పెన్సీల చొప్పున తగ్గింపవలెననియు, మిగిలిన ఆరుపెన్సీలగులలోను మేమా సమునుండి వారమునకు 3 పిల్లింగులు తగ్గింపవలెననియు జాను మాసమునుండి 3 పిల్లింగులు తగ్గింపవలెననియు సూచించబడినది. ఈసూచనల కిదపక్షములవారును సమ్మతించునట్లున్నది.

కెన్యాకు దిగవతిజేయు గోధుమలపైకల పన్నును నూటికి 15 నుండి 50 వరకును, దిగువతి చేయబడు గోధుమ పిండిపై పన్నును 15 నుండి 100 వరకును అధికము జేయవలెనని ఆర్థికసంఘమువారు తెలిపిరి. ఈసూచనవలన కార్తర ఎగు మతులకు నష్టము వచ్చును. ఇందుపై ప్రభుత్వమువారికి నెట్టి యుత్తరవులను గావించలేదు.

నైరోబీయందు ఇటీవల జరిగిన శత్రువుల తిరుగుబాటు నందు ప్రభుత్వమువారు విచక్షణ లేకుండ నరణ్యులు జేసిన రను కారణమున నైరోబీయందలి కయిడీలు నిరకసక్రమమారి.

బర్లందువివాదములు

మల్లింగరునం నల్లరులు

ఏప్రిల్ 26:—మల్లింగరునం దంతయు నల్లరులు పెచ్చు పెరిగిపోవుచుండెను. మార్కెటు స్వేచ్ఛవద్ద ప్రజాస్వామ్య వాదులు తాత్కాలికప్రభుత్వపైనికలకు దీసికొని వెళ్లుచుండిన ఒక మోటరులారీ నెదిర్చి. ఇరుపక్షములవారికి 15 నిమిషములు పోరాటము జరిగెను. ఆగ్రుకు ప్రజాస్వామ్యవాదులు ఖయ్యిలగు పట్టుకొనబడిరి. పట్టణమునందలి ప్రజలు భయముచే పారిపోవుచుండిరి. మల్లింగరునకు వెద్ద వెద్దగింపులు తీసికొని పోవడుచుండెను. ముఫులన్నియు మూసివేయబడిన. ఇరుపక్షములవారును పట్టణమున పోరాటమునకు బలపరుచుచుండిరి.

మరియొక హత్య

బాండనునందు, తాత్కాలికప్రభుత్వముల పటాలములందు కమాండెంటుగ నున్న యొకయువ్వోగి బాండనునందు హత్య గావించబడినది. హత్యకారు దరెట్టుచేయబడినది.

ఆడమ్మనుగారిహత్య అభిలోకునందు జెనోవా ఆడమ్మను గారు ఒంటిరిగా నడచుచుండగా నీయన తుపాకిచే గాల్చబడినది. ఈహత్యపై దరెట్టునందు చాలయుద్దేశము ప్రబలెను.

మెకెనుగారు ఆ పట్టణమునందే యుండిరి. వీరు ముందుగా నీ వార్తవారికి తెలిసెను. వెంటనే లేచి వీధిలోనికి వెళ్లునప్పటికి హత్యకారులు పారిపోవుచుండిరి. ప్రజాస్వామ్యపటాలమున కచ్చటి నాయకుడగు క్లిట్టాపాట్రిసు గారి కార్యమునకు తమవిచారమును వెల్లించిరి. మెకెనుగారు ప్రజాస్వామ్య పైనికలకు తనకు 15 నిమిషములలో లొంగిపోవలయునని మెకెనుగారు వారికి కబురుపంపిరి: పాట్రిసు గారు రందుల సంగీకరించెను 24 గుర ప్రజాస్వామ్యవాదులు అరెస్టుచేయబడిరి.

ఆసియామెనరు

గ్రీకులు సోకీ నాక్రమించుట

ఏప్రిల్ 26:—ఇటలీవారిచే భారీచేయబడిన సోకీజను ప్రదేశమును గ్రీకు లాక్రమించిరి. కెమెలిస్టుల స్వల్పముగ నెదిర్చి 46 గురు గ్రీకులను పట్టుకొని పట్టణమును వదలి వెదలిపోయిరి.

నల్లమందు సమస్య

నల్లమందు విచారణ సంఘమువారు నల్లమందు కలని దోషములను గురించి ప్రజలకు బోధించు విషయమున, వివిధ ప్రదేశము లందుగల రెడ్డుక్రాసు సంఘముల వారితో సంప్రదింపవలెనని నానారాష్ట్రసమితివారు నిర్ణయించిరి.

కాన్స్టాంటినోపొలునందు బ్రిటిషుసైన్యము

లండను, ఏప్రిల్ 25:—కాన్స్టాంటినోపొలునందుగల భారతపటాలముల స్థానము నాక్రమించుటకు విరిషుగాడ్డపటాలము జనెను.

ఇటీవల నైరీషియానుందు పరాసుసైనికుల నెదిర్చిన దోషులను జర్మనీవారు కనుగొని శత్రువులైననియు లేక పోయిన యెడల ఇంటరు ఆలయుడు కమిషనువారికి ఒప్పుజెప్పవలెననియు లేకపోయిన యెడల జర్మను లంకుకు బాధ్యత వహించవలసి యుండు రనియు కాయబారులసమావేశము వారు తెలిపిరి.

ఇమిటేషన్			
	రు.	అ.	పై.
రవ్వల కమ్మలు	4	0	0
గజెల వడ్డాణము	3	0	0
కట్టకాసుల పేరు	8	0	0
నాగరము	2	0	0
నాను, జరిసి సహా	4	0	0

మైలాపూరు - మదరాసు

విక్టోరియా డిపో,

బొమ్మదముల, ఆభరణములు, గ్రంథములు క్యాటలాగు ఉచితము. (2957)

మెరక నేలల వ్యవయసాము

XII

బూడిద

సస్యములను కాల్చినప్పుడు, బూడిద మిగిలి యుండును. ఇది సాధారణముగా సస్యములకునికలలో 100 భాగములలో 5 భాగములకుంటే తక్కువగా గాని, 10 పార్శ్వకంటే నెక్కువగా గాని, యుండదు. ఈబూడిద ఏమిటి? ఈకొంచెము మాత్రము ఏల కేపించియుండవలయును? సస్యములకు ఏవిధముగా లభించినది? అను విషయములు మనస్సునకు వచ్చును. సస్యములు నేలలోనుండి కొన్ని ఖనిజపదార్థములను తీసికొనును. వాటిని కాల్చినప్పుడు బూడిదగా మారును. అనేక ఖనిజపదార్థములు కలిసి బూడిదయగును. వీటిలో విశేష భాగము సస్యములకు ముఖ్యావశ్యకము. అవి లేనిది సస్యములు పెరుగవు. నేలను బాగుగదున్ని, నీరుండినయెడల, ఫలితము నేలలోని ఖనిజపదార్థముల ననుసరించియుండును. ఈ పదార్థములు అధికముగా నుండినయెడల అధికముగాను స్వల్పముగా యుండినయెడల స్వల్పముగాను ఫలించును. బూడిదలో ముఖ్యమైన రెండు పాటావ, స్ఫురికాష్టము. సత్రజనినహితము నేలలోనుండి లభించుచుగాని, సస్యములను కాల్చినప్పుడు గాలిలో కలిసిపోవును. ఏ నేలలో నయినను వై రెండు పదార్థములు విశేషముగా నుండును. స్ఫురికాష్టమునకంటే పాటావ ఎక్కువగా నుండును; అందువలన ఎక్కువ కీపుముగా వ్యయమగును.

సిద్ధాహారము సాధ్యాహారము

ఏ నేలనుగాని పృథక్కరించి చూచినయెడల, సస్యములకు కావలసిన అహారపదార్థములు, ఎన్నో సంకర్షణములకు కావలసినంత కలపడును. సస్యములు పెరుగని ఇసుకనేలలో సహితము అలాగే కనపడును. కాని ఇదియంతయు సస్యములకు లభించదు. సిద్ధాహారముగా నుండేది వృక్షాహారము మాత్రమే సస్యములకు పయోగపడును. అట్టియాహారము చాల తక్కువగా నుండును. ఈసిద్ధాహారముగా నుండిన వృక్షాహారపదార్థముల ననుసరించి ఫలితము లభించును. సాధ్యాహారముగా నుండేదానిని సిద్ధాహారముగా మార్చుటయందే రయితుయొక్క నిపుణత విశదమగును. దానికి అనుకూలమైన సాగుచేయుట ముఖ్యావశ్యకము. సిద్ధాహారముగా నుండినది ఎప్పుడు వ్యయమగునో అప్పుడే నేల బీడై ఫలహీనమగును.

మెరక నేలల ఫలదత

మెరక నేలలకు సాధారణముగా ఎరువు వేయుట లేదు. ఎన్నో వందల యెండ్లనుండి వైరుచేయుచుండినను ఫలించుచునే యున్నవి. కారణ మేమి? పల్లపునేలలలో ఒక సంకర్షణము ఎరువువేయుని యెడల, ఫలితము ండదు. కారణ మేమి? ప్రతి సంవత్సరము దున్ని పయిరు వేయుచుండిననేలలో, చాలసంకర్షణములు బ్రీడుగా నుండేది నేలలోకంటే, ఎక్కువ ఫలదత అనగా ఎక్కువ సిద్ధాహారముండినట్లు తెలిసికొనిరి. కారణమేమి? మెరక నేలలను బాగుగా దున్ని సాగుచేయుటవలన గాలి నేలలోనికి ప్రవేశించును. నేలలో నుండేది నూత్నతీపులు గాలి, లేమ, వేడిమి సహాయమువలన సిద్ధాహారముగా మార్పు. పల్లపునేలలో అవిధముగా సాగుచేయుటవలన మెరక నేలలు ఎనిమిది పది యడుగుల లోతునకు ఫలదత కలిగియుండును. వాననీరు అంత లోతువరకు నిలచి యుండి క్రమముగా వైకివచ్చి, సస్యములకు వినియోగపడుచుండును. నేలలోని సిద్ధాహారము నీటిలో కరిగి, నీటిపెంట్, వైకివచ్చి సస్యములకు వినియోగపడుచుండును. పల్లపునేలలలో వై నేలమాత్రమే ఫలవంతముగా నుండును. క్రిందినేల చాల బీడ్లది. సస్యములకు నీరు ఎక్కువగా నుండుటవలన వేళ్లు వై నేలలలో మాత్రమే వ్యాపించును; చాలదూరముగాని లోతుగా గాని వ్యాపించవు. వై నీరు విశేషముగా నుండుటవలన క్రింది నేలనుండి నీరు రావనములేదు. అందువలన క్రింది నేలలో నుండే ఫలదత వినియోగపడుటకు అవకాశము లేదు. మెరక నేలలో ఫలితము చాలతక్కువ. అందువలన నేలలోనుండి వ్యయమయ్యెడి ఫలదత స్వల్పము. కాబట్టి ఎక్కువ కాలము ఫలించుచుండును.

మెరక నేలలను కాల్చితముగా సారవంతముగ నుండుట.

నేలలను సస్యం ఫలవంతముగా నుండే గోరికయెడల, నేలలలో నుండి లభించిన ఫలితమునంతను మరల నేలలలో దున్ని వేయుచుండవలెను. ఇది సాధ్యముకానిపని. అట్టిస్థితిలో

ఫలితము నంతను పశువులకుమేపి, వాటి పేడయుచ్చును నేలకు వేయుట రెండవపద్ధతి. ఏదేశమందుగాని ఏకాలమందుగాని, పశువుల నుంచుకొనక పేడ ఎరువుమాలమున నేలకు ఫలదతను వేయనియెడల అట్టి నేలలుకొంత కాలమునకు బీడ్లవై పోవును. అమెరికాదేశమందు, పశువులను ఏమాత్రమునుంచక, సర్వవ్యవసాయపుపనులను యంత్రసహాయమున చేసి, ఫలితమును కొన్ని సంవత్సరము గడించి, కడపట ఏమాత్రము లాభము పొందజాలక అనేకలక్షల ఎకరములను వివృతించిరి. పశువుల నుంచుకొని వేసేది వ్యవసాయమే కాల్చితవ్యవసాయము. లేదాఎరువులను— అనగా కల్పిత ఎరువులను మొదలయిన వాటిని కొనివేయుట మంచిది. అయితే వాటివెల చాల యధికము. మెరక నేలలలో లాభము, అందువలన ఏమాత్రముండదు. కాబట్టి కల్పితయెరువులను కొనివేయుటకు సాధ్యపడదు. అమెరికాదేశమందు కాలుధాన్యమున వైరుచేసి నేలలో దున్ని వేయుదురు. అందువలన సత్రజని లభించును. మనదేశమందు కాలుధాన్యపు వైరువేయుదురేకాని నేలలో దున్ని వేయుట లేదు. అందువలన సత్రువ కాడ్డిగానే లభించును. మూడేండ్ల కొకపర్యాయము ఉర్లగడ్డలను వైరుచేయుదురు. అందువలన నేలను ఎన్నో పర్యాయములు లోతుగాదున్ని కల్లగించుచుండవలసినట్లు. ఈలాగు సాగుచేయుచుండినందున నేలలో నుండే సాధ్యాహారము సిద్ధాహారముగా మారుచుండును. పాటావ స్ఫురికాష్టము ఈవిధముగా లభించును. మూడుసంకర్షణముల కొకతూరి తృణధాన్యమున, వైరుచేయుదురు. వాటివేళ్లు చాలలోతుకు వ్యాపించి అచ్చట యుండేది యాహారమును వినియోగ పెట్టుచుండును. ఈవిధముగా మెరక నేలలకు ఎరువును వేయలేదు, వైరును పరివర్తించుటవలనను, చాలలోతుగా దున్ని సాగుచేయుటవలనను, పచ్చియెరువును నేలలో దున్ని వేయుటవలనను నేలను కాల్చితముగా ఫలించునట్లు చేయుచున్నాడు. తృణధాన్యములవిషయములో కంకులను కొమ్ము యంత్రసహాయమున, కంకులనుమాత్రమే కొని మిగిలి యుండిన దాని సంతయునేలలో దున్ని వేయుదురు.

మన దేశమందు కల్పితయెరువులను, కల్లపుహారముల లోనే వేయుట అరుదు. కాబట్టి కొన్ని సంకర్షణములవలన కల్పితయెరువులను మెరకనేలలకు వేయరు. పేడ మొదలయినవి తోటల భూములకే చాలుటలేదు. తోటల వలన ఎక్కువ లాభము లభించుటవలన, పశువుల యెరువంతయు తోటలకు పల్లపునేలలకు మాత్రమే వినియోగింపబడును పచ్చియెరువులను నేలలోకి దున్ని వేయుట చాకయైన పద్ధతిని రెండుమాడు సంకర్షణముల కొకపర్యాయము, కాలుధాన్యపు వైరులను అనగా ఉలవ, అలచంద, పెరర, జనుము మొదలయిన వాటిని వైరుచేసి పూతపట్టుకాలమందు నేలలోనికి దున్ని వేయుట యత్నము. మరియొక పద్ధతి కలదు. చాల చాకయైన పద్ధతి. మెరకనేలలను చాల లోతుగా దున్ని, కల్లగించి, గొట్టు, గుంటక పండ్ల చట్టముతో పలమాడు దున్ని చుండిన యెడల, నేలలోనియన్ను వృక్షాహారముగా మారుచుండును. ఇట్లుచేయుటకు ఒకవిధముండిన రయితు చాల లాభము పొందగలడు. ఇంతకంటే యత్నమువైన పద్ధతి మెరక నేలలరయితుకు మరియొకటి యుండదు.

దరికి చంచయ్య

ఆర్థి వెంకయ్య మెమోరియల్

బాడ్ మింట్రాఫీ, బెజవాడ

కొన్ని సారకాలలు యేపిల్ అఖరువారమునకు మూడు బెడువుగాన, యావైట్రాఫీ మేనెల రికరేటి మార్చడమైనది.

మార్చి 25 వతేదీకి మించినచిన్న దరఖాస్తులు మంజూరు అవు.

5 వెండిగిన్నెలు, 7 లుపొందినవారికి ఖాయముగా బహుమతి యొసంగబడును.

దరఖాస్తులనును పొరుగువారికి రు 6 లు గ్రామములోని వారికి రు 4 లు.

పొరుగువారికి భోజనసదుపాయముల కేర్పాటులు ఉచితముగా గానింపబడును.

చిలుకూరు పున్నయ్య కార్యదర్శి

గర్నూరుపేట-బెజవాడ

సంస్కరణముల నిరర్థకత్వము

ఎచ్. (యం. ఎ.) కాటానుగారు యి. పి. కంటెంబోరీ రెవ్యూలో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

అయ్యయ్యట్టి అభూతముగ నున్నది. రాష్ట్రముల ధి యంతకంటే నేమియు చక్కగలేదు. అయితే అధిక విషయములో ఖండితముగ నుండుటకు భారతదేశమునకు హక్కులేదు. ఈదారుణమునకు మూలము యంతకన్న నెక్కువదిగలదు. క్రొత్తపన్నుల విధించుట తప్పనిపని గావచ్చును. అయితే యీ పన్నుల వేయుటను అంగీకరించువారికి, ఈ ధనము వ్యయము జేయుటలో చాలవరకు అధికారము లేదు. మొత్తం అంచనా వ్యయము 9 కోట్ల 50 లక్షలలో 4 కోట్ల 10 లక్షలు పానులు మిలిటరీ ఖర్చులు మింగివేయుచున్నవి. ప్రభుత్వవ్యాయాధికారులు ఢిల్లీ కాసన.భవారికి యీ విషయములో చట్టముప్రకారము వోటునిచ్చు సభికారము లేదని చెప్పెదరు. లండను ప్రెస్సుపత్రిక, యుండియాయొక్క సైనికవ్యయము యుంపీతియు రెవిన్యూకు సరితూగియుండలేదని వ్రాసెను. ప్రెస్సు అఫ్ యిండియా పత్రిక భారతీయులయొక్కయు, అంగ్లో-వైంగ్లయులయొక్కయు అభిప్రాయముల వెల్లయ మిలిటరీ వ్యయము తగ్గించుట అవశ్యక విభక్తిత్వమని యెఘోషించుచున్నది. నివాసోపాయ మేమియు గాంచలేదు. ఈ వ్యయమునకు గావలసిన డబ్బు చేకూరుటకై ప్రజల కిష్టములేని పన్నుల నెన్నింటినో ఢిల్లీ కాసనసభవారు సంతోషముతో సమ్మతించవలయును. అయ్యయ్యట్టివై జరిగిన చర్చల నివేదికల తర్వాతకాల్గవై ఒక్కసారి దృష్టి సారించిన మాత్రమున యెంత తీర్మానము కష్టము గంభవించెనో తెలియ గలదు. ఆ యవ్యయ పట్టిని ఉన్నదున్నటుల యంగీకరించుట ఢిల్లీకాసనసభ రాజకీయముగ యంతరించుట యగునని ఢిల్లీనుండి ఒకవార్తాపత్రిక విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు. ఏదోవిధమైన సమాధానము గురువలయును. ఒకవేళ సభ్యులందఱును సమ్మతించి బడ్జెట్టు నంగీకరింపరేని, రాజప్రతినిధి చట్టముప్రకారము డబ్బును రాబట్టగలనా? అయితే మరియొక మార్గము కనపించదు.

రాష్ట్రముల స్థితియేమి? అచటిసమస్య ప్రజాధికారము లేక బోవుటకు గాక, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధాన మపజయము గాంచుటకు సంబంధించి యున్నది. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానములో మంచివిషయ మొక్కటియును లేదు. అది నిజముగ నాలోచింపకుండ జేసినపనియే. పెక్కుప్రక్క ప్రభువు తానును మాంటాగూగారును ఆరు నెలలు యిది కద్దని హోరాడితి మని యు తుట్టుకుదకు తాము దెలిసిన మార్గములు ఆచరణలోనికి వచ్చుట కిదియు సాధనగ నుండుటచే అంగీకరింపవలసి వచ్చెనని యు, కొలది కాలముక్రిందనే ఒప్పుకొనిరి. ఈ విధానమువలన అధికార, స్వాతంత్ర్యములకు మధ్య దారిగల్గు ననుకొనిన వారికి ఆకాభంగము గల్గినను దీనిని పరీక్షించినవారు మాత్రము బాగుగ ఖండించిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వమన వివేక వ్యయమును, అన్ని విషయముల ఆగిపోవుట యని ప్రజలకు అర్థమగుచున్నది. ఈవిధానమువలన చెల్లింపని వాగ్దానములును, ఎక్కువపన్నులు వేయుటయు, ఫలితములేనవి. లిట్టనుప్రభు లెచివరలో సంకల్పముక్రింద నుపన్యసించుచు సంస్కరణముల యుద్దేశము భారతీయులవై ప్రభుత్వకారమున చినిగితుకాధికారహరిపాలనమును విమర్శించుపద్ధతిని ఆప్రభుత్వమును విమర్శించుటయని దెల్పెను. అధికారవాధ్యతను వేరుజేయుకుండ నున్నచో మంత్రులును కాసనసభ్యులును దానిని భరింపవచ్చును. వారు తమ బాధ్యతయొక్కదీతోతిగనో. కార్యనిర్వాహక సభ్యులవాధ్యత యొక్కడప్రాంభముగనో తమ యెన్నిక ప్రదేశములలో దెలుపవచ్చును. వెనుక ముగ్గురు జేయుపనిని యిప్పుడు 7 రు యెక్కువజీతముల పుచ్చుకొని జేయుచుండ యీ విధానమును యెవ్వడును, సమర్థింప సాధ్యము గాదు.

ప క ట న

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఆర్డరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పుక గావించవలెనని కోరుచున్నాము. ఆంధ్ర పత్రిక వ్యవస్థాపకుడు.

కార్మిక పక్షము, భారతము

గొప్ప మోసము

వి. కె. హర్ష మొదలగు డియరీ హోదాలు పత్రిక క్రింది ప్రకారము:-

స్వతంత్రము, పార్లమెంటరీ లేబరు సంఘము, లేబరు పక్షపు కార్య నిర్వాహక సంఘములు, ప్రతినిధులతో నొక సమావేశము జరిగెను. కార్మిక పక్షపు స్వాతంత్ర్యములను ప్రతినిధు పరిపాలన క్రింద నుండి దేశముల కన్యాయప చేయబడునని యాసపడుచుండిన నారి కీ సమావేశపు తీర్మానము లాకాంక్షము కలిగించును.

ప్రధానమంత్రి యుపన్యాసమునందు తెలుపబడిన విధానము 'కొత్తము'గ నుండిన సమావేశము వగవయి కోర్కెలను తెలుపుకొని పెరవేర్చుకొనుటకై ప్రసాదించబడిన పార్లమెంటరీ సంస్థలను నిరాకరించినందులకు గూడ వగవయిని ది. ప్రధానమంత్రి యుపన్యాసమునందు మాత్రమే ఆచరణయందు గూడ కఠినవిధానమే యున్నది. అదియనుగాక 'భారతమున స్వపరిపాలన గలిగిన రాజ్యముగ పాథ్యమైనంత కీర్తిముగ తెలుపుట క్రొత్తుకొనిన ఉద్దేశ్యమని కూడ సమావేశ తీర్మానము నందు గలదు.

ఈవిచిత్రపు తీర్మానమునందలిభావ 'మేమో పరికితము' సార్వభౌమని కీ మావజాతమును, స్వపరిపాలనమునకుక్రమాంతరముగ నుండివిధానమును, ఆకాలపరిమితం నైకొని, నిరాకరించుకొనుచున్నట్టి మాంటాగుగారి మండూతలను ముంగలవలసినది యీ తీర్మాన సారాంశము. లామడుగార్చిగా కొనగినదానికన్న శక్తికముగ నేమియు నిచ్చుట కొడకడ వున్నపుడు అతని 'కొత్త' విధానమునకు వగవయి దొంగయైత్యుగ నున్నది. బసవబడినవానిని క్లిరించుటకు భారతము పూను కొన నిశ్చయించి యున్నపుడు 'కొత్త' విధానము తప్పని సరి యగును. ఆం దాశ్చర్యమే మున్నది.

కాని కార్మిక పక్షములో సామాన్యసభ్యులుగ నుండినా బోంట్లకు 'స్వయం సంస్థ' మేమైనదని ప్రశ్నించుట యవగర మని తోచుచున్నది. కార్మిక సమావేశ మీ గొప్పతనమునంగీకరించుకొండగా, మరల నవమాన కరము గ నట్లు వెనుక కేల దిగువలసినవైతే తెలియదు. తమతమ ప్రభుత్వవిధానమును నిర్ణయించుటకు భారతమునకును, విప్లవమునకు, ఈజిప్టుకును అధికారముండకదెనను తీర్మాన మింకను నిలిచియుండును. కార్మిక సమావేశపు తీర్మానములు ఖండిముగను, స్పష్టముగను నున్నవి.

భారతీయులుగూడ స్వయంస్థ యమును ఖండితముగ జేసికొనిరి. బానిసత్వపు స్థితిలోనుంచేడి క్రమాంతరములతోను, కొలదిపాటి సంస్కరణములతోను తమ కేలాటిసంబంధము లేదని అధిక సంఖ్యాకులు నిశ్చయించుకొనిరి. వారు వెంటనే స్వపరిపాలన ము దవలెనియు, ప్రధానమంత్రి మహాన్ముద్రయు లకు గాంచించిన ప్రతిజ్ఞలను చల్లించవలెననియు, పంజాబు దురంతములకు పరిహరమును కోరుచు, తనకోర్కెలను పెంపొందించు బూనుకొను సంకల్పము నిరాకరించుకొనుచు సాగింప వలె ననియు శ్పతనిశ్చయమై యున్నాడు.

భారత దేశపు నిశ్చయ మిది కాదని కార్మిక ప్రతినిధుల సమావేశము చెప్పసావనింపగలరా? కార్మిక సమావేశము పక్షము వహించుట్లు నటించుచు, ఈ సమావేశము భారతస్వయం నిర్ణయాధికారమును తూడ్కికరించుచున్నది. తమ్ములాయ పరిపాలించుట కన్నక గలుగునని ప్రతిజ్ఞప్రభుత్వము నిర్ణయించవలెనని నోరుతో నుండుదని కోరుచున్నది. ప్రతిజ్ఞలను గూర్చియు నప్తహరిహరములనుగూర్చియు సమావేశము తలపెట్టినే లేదు.

రాజ్యాంగ నిర్వహణమునందు సామాన్యలకు అవకాశ మొసగునట్టియు, ద్రవ్యవంతులకే సౌకర్యముల సొసగునట్టియు విధానమును, ద్రవ్యవంతుల స్వామ్యమును ఈ సమావేశము సమర్థించుచున్నది. ఈ సమావేశము తన తీర్మానములను తమ స్వత్వములను తెలుపుకొనుచు ఆఖిలభారతకృత్రి సంఘ సమావేశమునందు గానింపబడిన తీర్మానములను సావధానముగ నొకమారు పరికించుట సముచితముగ నుండును.

ఈ పార్లమెంటరీ సంస్థలు ప్రజల 'కోరికలను, కష్టములను పెరవేర్చుకొని సమావేశము తలంచెను. ఆ సంస్థలను బహిష్కరించినందులకు భారతీయుల సమావేశమువారి దూషణకు గురియైరి. ప్రజల కోర్కెలెల్లు పెరవేర్చునో, సమావేశము తెలిపిన బాగుగ నుండిడిది. మార్గవంధ్రులగుండునంతవరకు కష్టములు పెరవేర్చుచుండును. 'పార్లమెంటరీ సంస్థల కధికారము

గలదు. కాని విదేశీయులగు పాలకుల కాక్షిణ్యము ననుసరించి యుండును. మాంటాగుగారి ద్వంద్వవిధానపు కాసనసభల యందు ఎట్టిలోపములు మొదట చూపబడెనో, చివరకు ఆలోపము లన్నియు కన్పించినవి.

ఆవి కొలదిపాటి స్వపరిపాలనావిధానమునకు గూడ వగవాయువు. సభలలోగూడ ప్రాతినిధ్యము పూర్తికేదు. ప్రాతినిధ్యమునగూడ ద్రవ్యవంతులకును, ఇతరులకు గూడ నుండుటచే ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధుల ప్రయోజకత్వమునకు ఫలితము గానరావచ్చును. వానిని పార్లమెంటరీ సంస్థలని వ్యవహరించుట మోసముగ నున్నది.

భారతమునెడల కార్మికుల మార్గప్రాయమును ఈ తీర్మానము ను బట్టి యూహించుకొనవచ్చును. ఇది భారతీయులను అమాంతముగ మోసపుచ్చుచున్నది. కార్మిక పక్షపు సభ్యు తీర్మానమునకు సానుభూతి చూపవలెను. తమపక్షమున నభిప్రాయము నొనగుట కధికారము కల సభలు దృఢాభిప్రాయములను మరల వెల్లించుకొనుట కార్మికులెల్లరు ప్రయత్నములు సలుపుట యవసరము.

మద్యపాన నిషేధము

మద్యపాన నిషేధము గురించి ఆలోచించి దిగువలకు లిచ్చుటకై బొంబాయి కాసనసభవాకే నియమింపబడిన విచారణసంఘమువారు బొంబాయిలో సాక్ష్యము వున్నవగు చున్నారు.

రావుబాదరు జి. కె. సతేగా రీస: ఘనమునకు అభ్యక్షులు. ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతము అలంబించుచున్న విధానము లాభికరము కాదనియు మద్యపానమును సంపూర్ణముగ బహిష్కరించుట యుక్తమనియు కొందరు సాక్ష్యమిచ్చిరి. బొంబాయి ఆటోమోటివీయస్ మెంటు డిప్యూటీ కమిషనరుగారు మద్యపానమును సంపూర్ణముగ నిషేధించుటకు వీలులేదనియు, అట్లొనర్చిన దొంగతనము గ నాచారము తియ్యుచే య బడునని ఆభిప్రాయము తెలిపిరి. ఈ ప్రచారమునం దెక్కువ అనుభవము గలిగిన చెవరెండు గూడియరుగారు మద్యపాన నిషేధపు మద్యమును ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సహించి తగుధనసహాయము మొద చేయుచుండుట యుక్తమని చెప్పిరి. గంభీరమునకు నూటికి 10 వంతు పానీయములను తగ్గించుచు పదిసంవత్సరములలో పానీయము లేకుండ చేయుట యుక్తమని సాంఘిక సేవాసంఘసభ్యు లగు కుల్కర్ణిగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఈ విషయమై అధికమగు ప్రచారము సలుపవలయునని సార్వేషము ఆర్యకు చేరిక బ్రిటీషియరు దయా సాగుగారు చెప్పితి. ప్రతిము ప్రభుత్వమువారు కవలించుచున్న విధానమే అన్నివిధముల క్రొత్తమైనది కొందరు అధికారులు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

నోటీసు

58

నరసాపురం తాలూకా పాలకొల్లు గ్రామ తాలూకా జరాయిలి నెం 61 రులో సుమారు 11 నె20 లు స్థలము నా భావమరది అయిన అడి బాల వెంకటస్వామి సుమారు 20 సంవత్సరములు క్రితము కాపురము వుండుటకు నేను ఉచితముగా యిచ్చియున్నాను. సదరు స్థలములో సదరు వెంకట స్వామి తాతయొక్క యిల్లు కట్టుకుని సుమారు 16 సంవత్సరములు కుటుంబముతో కాపురం వుండి పిమ్మట కాలంచేసినాడు అతని ఆనంతరం అతని కొమారుడు వెంకన్న సదరు యింట్లో కాపురము వుంటున సుమారు 4 సంవత్సరములు మాత్రము భుక్తి పర్చుకొని పిమ్మట 1 సంవత్సరము క్రితము చనిపోయినాడు సదరు వెంకన్న ఆనంతరం వెంకన్న భార్య నూకాలమ్మ ఆస్థలము యింట్లోను కాపురం వుంటు యున్నది. సదరు నూకాలమ్మకు హిందూ లా ప్రకారం జీవితకాలపు హక్కుమాత్రము వున్నదిగాని అంతకంటె ఏవిధమగు హక్కు బాధ్యతయున్ను లేవు. సదరు స్థలములకు హక్కు దారుకును నేను అయి యున్నాను. గనుక ఆ స్థలం యిల్లు వగలురాలు నూకాలమ్మ విక్రయించెయెడల ఎవరున్ను కొనకూడదు. ఆలా కొన్న యెడల అందుల కష్టముకు వారే జబాబుదారులు కాగలరని యిందుమూలముగా ప్రచురపరచడ మయినది.

26-4-22 సం॥ కోపెల్ల వేంకటకృష్ణయ్య.

వాతావరణ స్థితి

1922-వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ 28-వ శుక్రవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అల్పవర్షావృష్టి గత 24 గంటలలో	అధికవర్షావృష్టి గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో వర్షము	ఏప్రిల్ 1-వ తేదినండి వర్షము	ఏప్రిల్ 1 తేదినండి దాదాపుగా వర్షము
విజ్ఞాపియా సాల్వే	87.1	78.7	0.15	5.59	...
పార్లమెంటరీ	88.6	77.9	...	12.72	2.29
సిద్ధపుర్ ద్వీపము
దైమండు ద్వీపము	87.4	80.2	...	2.26	0.68
సాగరు ద్వీపము	89.4	82.6	...	0.28	1.09
గోపాలపురం	90.5	81.1	...	0	0.81
కోరాపుట్	98.2	69.8	...	0.52	1.26
వికాఖపట్నము	98.0	84.0	...	0	0.51
కాకినాడ	101.2	84.0	...	0	0.55
మచిలీపట్నము	1.13	82.2	...	0	0.57
గుంటూరు	111.0	83.6	...	0	0.54
నెల్లూరు	106.8	82.4	...	0	0.42
మచిలీపట్నము	97.2	81.9	...	0	0.58
కడప	92.6	83.5	...	0	0.61
నాగపట్నము	91.0	80.9	...	1.62	0.59
పాలవ	92.4	80.6	...	0.98	1.71
ట్రెంకోమలీ	92.6	78.6	...	2.56	...
కోరబో	88.1	78.0	...	8.29	9.92
తిరువేల్గూరు	89.1	80.0	...	8.32	4.12
కొచ్చిన్	90.3	81.3	...	2.46	4.58
కాలికట్టు	91.3	82.7	0.06	0.52	3.32
మంగళూరు	92.6	82.5	0.08	3.67	1.21
మెదకూరు	92.0	66.4	0.31	3.25	2.41
కార్వార్	92.1	81.1	...	0.66	0.48
రత్నగిరి	93.1	83.7	...	0.02	...
బొంబాయి	105.9	82.5	...	0	0.05
మైద్రాబాద్	103.8	81.6	...	0.35	0.92
రైచూరు	103.5	82.1	...	0.70	0.75
అనంతపురం	102.5	83.1	...	0.08	0.27
బళ్లారి	101.6	80.5	...	0.03	0.77
కర్నూలు	104.5	83.0	...	0.10	0.57
కడప	108.8	87.0	...	0.42	0.48
హన్మంత	88.3	70.6	...	2.00	1.91
తెంగుళూరు	93.0	72.0	...	0.73	1.20
కోడయకలాల్	75.5	53.9	...	1.72	4.18
ఉడక మండల్	76.0	53.2	...	0.51	2.26
కోయంబత్తూరు	99.3	76.1	...	0.37	1.39
యెలూరు	104.6	82.0	...	0	1.03
నేలము	104.1	80.0	...	0.20	1.69
తిరుచనాపల్లి	105.7	81.1	...	0.16	1.57
పరక్కల్	102.3	79.2	...	0.28	1.55
మధుగ	101.4	80.8	...	1.96	1.94
తన్ని శ్వేతి	2.84	2.44

దక్కను, సర్కారులు, పర్యవేక్షణములందు ముఖ్యులు తేవు; కల్లాటకము, నెల్లూరు, దక్షిణము, మైద్రాబాదులందు స్వల్పముగ గలవు; పశ్చిమతీరము, మైసూరు, బొంబాయిలందొక నూడిరిగ గలవు. సర్కారులు, పశ్చిమతీరము, మైసూరు, మైద్రాబాదు, బొంబాయిలం దార్ద్రత అధికము. దక్కను, కర్నాటకము, నెల్లూరు, దక్షిణములం దార్ద్రత తక్కువ సర్కారులు, దక్కను, నెల్లూరు, దక్షిణము, పశ్చిమతీరము, మైసూరు, బొంబాయిలం దక్షిణము హెచ్చెను. కల్లాటకము, మైద్రాబాదు, పర్యవేక్షణములం దార్ద్రత సాధారణముగ నుండెను. మిగ్గురావద్ద 31, నెల్లూర్ల 30 వరకెను.

వాతావరణమునందు అద్భుత తక్కువ నుండును.

ఎన్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

బడ్డెలుచర్చ

టి. శివశంకరం గాపిల్లెగారు యం.యల్. సి. ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:

6 వ మార్చి తేదీ, వధుపాన విషయమునకు చెందిన బడ్డెలు చర్చ సమయమున వధుపానవిషయమునకు విముఖులై యున్నట్లు ప్రభుత్వమువారిని గూర్చి పన్ను లిచ్చుకొను వా రెట్లు భావించుచుండిరో చూపుటకు, ఒక హెడ్డుకానిస్టేబిల్ టమటమా మూలముగా గ్రామస్థులను కల్లుదుకాణమునకు గొమ్మని ప్రోత్సాహపరచిన సంఘటి ఉదాహరణగ జెప్పియుంటిని. హో మామెంబరు గారు నాకడ్డము పట్టి ఇది ఎక్కడ జరిగినదో దెల్పు మనిరి. ఇందుకు సంబంధించిన నాపక్షము ఆందువై "సంజాయ పీ ఏమియు లేదనియు, సంజాయ పీ తిప్పించబడ"దనియు ప్రభు త్వము పక్షమున ఇచ్చిన జవాబు నిదర్శనముగా జూపియుంటిని. ఈయంత మంతటితో ముగిసినదని భావించితిని.

చట్టనిర్మాణసభా కార్యక్రమమును దెల్పుసంపుటము 5, సంవిక 9, పేజీ 2724 లో ఈయంతమునుగురించి హోము మెంబరుగారు కొంత నూచించియుండిరి. మొత్తమున అధికారవిభజనను అందగాగొని, ఈయంతము సహేతుకమైనదే యను నూతనతేని స్థానిక ఫిర్యాదులను, విచారించుటకు సావ కాశముండదని దెలిపియుండిరి. నేను 6 మార్చి తేదీని వద రాసు వదలియుండుటచే హోము మెంబరుగారు జవాబిచ్చు నప్పుడు హాజరుండలేదు.

ఈ చప్పువై అధికార ప్రచారణ నాకు జేరువరకు ఈ సంఘటి నాకు తెలియదు. చర్చాసమయమున ఇది ప్రదేశ ములనుండు క్రింది యధికారుల ఆనాలోచితకార్యములు, పన్ను చెల్లించువారిని, అసహాయవాదుల పక్షమున కెట్లు మరలించుచున్నారో, న్యాయసంరక్షణకై ప్రయత్నించు మితవాదుల కెట్లు భారమును గలిగించుచున్నారో చూపుటయే నా ఉద్దేశ్య మై యుండెను. ఈ ఉద్దేశ్యముతో ప్రభుత్వముయొక్క ప్రతిసభ్యుడు సమాచారములు ఆది వార్తాపత్రికయందలి వృత్తాంతముగాని మృత్యు రహస్యకర్తమానముగాగొమ్మ, స్వీకరింపవలసి యుండునని నేను గ పే పు న క క ర లేదు. వార్తాపత్రికాసమాచారములనుగురించి హోము మెంబరుగారి

అభిప్రాయము చాల విచారకరముగానున్నది. ప్రతిదేశములోను వార్తాపత్రికయే ప్రజాజీవితమునకు పట్టుకొమ్మ. ఇ తీ వల నే అమెరికా సయక్తరాష్ట్రములలో వార్తాపత్రిక తెట్టి ఘన కార్యములు గావించుచున్నది, గౌరవనీయులైన వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు దెలిపియుండిరి. ఈ వార్తా పత్రిక ల నిరాదరణ ప్రస్తుత పరిస్థితుల కనుకూలించని పాతపద్ధతులను బట్టుకొని కేలాడుటనే నూచించును అధికార విభజనను అందగాగొని స్థానిక ఫిర్యాదులను యోచించుటకు సావ కా శ ము లే ది ని చెప్పి త ప్పిం చు కొ న జూ చుట మూలమున సర్ జే వి డ్ స న్ గారు సరియైన యంతమును గ్రహింపలేక పోయిరి-నాప్రక్కలో నున్న దోషా రోజు, యెట్టి విచిత్రాభిప్రాయములకు ఆవకాశ మిచ్చునో గ్రహింపజాలకుండుట చాల వింతగ నున్నది. ప్రాతపద్ధతుల యందే జిక్కి, నిరంతరకాధికారి, సమయమునకు కేగివట్టు ప్రవ ర్తించకుండుట కియ్యది యొక తార్కాణముగా భావించవచ్చు ను. లేనిచో ఈ ప్రశ్నను జిల్లా అధికారుల కేందుకు ఎంపియుండ గూడదు? హోము మెంబరుగారు ప్రశ్నకు జవాబిచ్చు రోజున నాతో యిందునుగూర్చి మాట్లాడవచ్చునే? యధార్థమును గాలించుచున్న ప్రచురణసంఘమువారైనను లోతుకుదగి ఈ విషయమై శ్రద్ధగైకొని యుండవచ్చును. అధికారులు వార్తా పత్రికలయెడ గల నిరంకుశాభిప్రాయములను మార్చుకొని ఆస్థానమున జవాబుదారితో కూడిన క్రవర్తనను జొప్పించుట కియ్యదితిగిన సమయము.

కంకరాష్ట్రముందలి చిట్టాంగు నగరము బంగాళా భాతము తీరమున నున్నది. సముద్రపు గట్టున ఒక పెద్దతుపాను 23వ తేదీని రాత్రికొట్టగా, కావ్య బజారులోని గృహము లనే కములు క్రిందికికూలెను. ఓడలక కూడ కొంచెము అదురు బాటు కలిగెను. చిన్నచిన్న పడవలలో చిక్కుకొని బాధపడుచుండిన వారు 100మందికంటె వైగా రంగూన్ మెయిలు స్టీమరుచే రక్షింపబడిరి.

కంకరాష్ట్రపు శ్రాత్తగర్నరు లిట్టా ప్రభువుగారు 24వ తేదీనీ డార్జిలింగుపట్టణము చేరిరి. డార్జిలింగు పురపాలక సంఘమువారును పర్యటివాసుల సంఘమువారు అతనికి సన్మాన పత్రములను సమర్పించిరి.

భారతీవిలాసజాతీయపాఠశాల

ఉ య్యూ రు
ఈ పాఠశాలలో ఆంగ్లము ప్రధానముగను, సంస్కృతము, ఉరుదు, ఆంగ్లము, విచ్చికములుగను, గణపబడుచున్నది. ఇందులో ౧౫౬ బాలురలో ౫౦ మంది బాలురు మహమ్మదీయులు గలరు. ఇదిగాక దీనికి అనుబంధముగా బాలికాపాఠశాల యొకటి గలదు. దీనిలో 3౨ బాలికలు గలరు. పాఠశాల మొత్తముమీద మహమ్మదీయోపాధ్యాయులతో సహా ౬ గురు ఉపాధ్యాయులు ను నొక ఉపాధ్యాయునియును మొత్తము ౭ గురు గలరు. యీ పాఠశాలలో నొక పుస్తక భాండాగారము గలదు. కానిలో ౨౨౫ పుస్తకములు గలవు. పాఠశాలలో ౨౦ రాటములు రోజుకు ౪ గంటలు పనిచేయుచుండును. ఉత్తమరీతిగా దారము తీయగల బాలబాలికలు ౨౫ మంది తయారైరి. ముగ్గురుపాఠ్యాయులు బుదితముగా ను న్నూ నలుగురు గౌరవవేతనములతోనున్నూ, పఠచేయుచున్నారు. ఇంక ఆదాయము విషయములో మండల కాలెగ్రెసు వారు నెలకు రు ౫౦ లు చొ॥ జాలయినెల (౧౯౨౧) లగా యతు ౧౯౨౨ ఫిబ్రవరివరకు విరాళ మిచ్చినారు. బాలురవల్ల నెలకు రు ౧౫ లు మాత్రము వచ్చుచున్నవి. మిగతా బాలురు ఉచితము. ఉపాధ్యాయుల వేతనములతో సహా నియమముగా నెలకు రు ౫౦ లు ఖర్చు అగుచున్నది. నియమము లేకుండా సందర్భానుసారముగా అనుసరములనుబట్టి రాటములు వగయిరాలకు మరికొంతఖర్చు అగుచున్నది. దిగువ నుదహరించిన నివేదికరీత్యా ద్రవ్యలోపముచే దుష్కర మగుచున్నది గాన జాతీయభిమాను లెల్లరు తగినంత విరాళములు కక్త్యనుసారము యీపాఠశాలకు బంపి దీనిని అభివృద్ధిగానికి తీసికొని రావలసిన భారము దేశీయులది అయివున్నది.

ఆ దా య వ్య య ప ట్టి క
౧౯౨౧ సంవత్సరం జూలై ౧ వ తేదీ లగాయతు ౧౯౨౨ సంవత్సరం ఏప్రిల్ ౨౪ తేదీవరకు గల జమా ఖర్చు వివరము.

Table with 2 columns: విరాళములు (Donations) and రు. ఆ. పై. (Rupees and Annas). Rows include విరాళములు, భాండాగారపు విరాళములు, బాలర జేతమువల్ల జమ, ప్రేమనరీ అమ్మకం, రాటముల భాతాదాఖలా జమ.

జమ మొత్తము. ౬3౫-౧౪-౬

Table with 2 columns: విరాళములు (Donations) and రు. ఆ. పై. (Rupees and Annas). Rows include ఉపాధ్యాయుల వేతనములు, సాదరు, భాండాగారపు ఖర్చు, ప్రేమనరీ ఖర్చు, ఆంగ్లపత్రిక మొదలయిన పత్రికలకు, రాటములకు.

ఖర్చు మొత్తము. ౫౯౬-౧౪-౦

యిప్పటివరకు నిలువ. 3౯-౦-౬
కాలెగ్రెసువారి విరాళము ఫిబ్రవరి నెలతో ఆగిపోయినది.
గచ్చిట మృత్యుంజయశాస్త్రి
భారతీవిలాసపాఠశాల కార్యదర్శి.

అహమిదాబాదు సభలు

ఇందు అహమ్మదాబాదు పురచారిత్రంబును ఖిలాఫతు సమస్యయు, మహాత్మాగాంధీ, చిత్తరంజనదాసు మొదలగు దేశ నాయకుల గంభీరోపన్యాసంబులు చక్కగ ముద్రింపబడినవి.
ప్రతి 1-కి రు 0-4-0 (3541)
5 అణాలు చీట్లు పంపిన బుక్కు పోస్టు ద్వారా పుస్తకములు పంపబడును.
ములుగు-వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

కొంతకాలమువరకు మాత్రమే.

“రాజపుత్రస్త్రీలలో సుప్రసిద్ధురాలును బలవంతురాలునగు” మిస్ “తారాబాయి” సర్కసు

చెన్నపురి కోటమైదానమందలి డేరాలలో ప్రదర్శింతురు.
ప్రథమప్రదర్శనము: 1922 సెం ఏప్రిలునెల 28-వ తేదీ శుక్రవారము రాత్రి 9-30 గంటలకు

మిస్ తారాబాయి.

150 బంగారుపతకములను మహారాజులు, రాజులు, రాణులు, అనేక గొప్ప పుర్యోగస్థులవలన అనేక యోగ్యతాపత్రములను బహుమనము బడసినది.

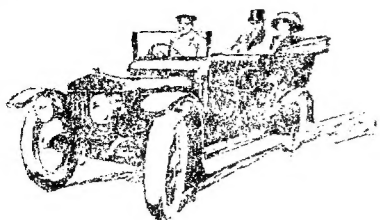

50 మంది ప్రదర్శనకారులు.

ప్రతివారు నక్షత్రమువంటి వారు. ఇందులో, యిండియనులు, ఫిలిప్పైనులు, రష్యనులు, జపాన్ వారు మొదలగు అనేకమంది వింత వింత ప్రదర్శనముల నెనరింతురు.

మృదాసుకు రావట మిదియే ప్రథమము.
వచ్చిచూడడు:—1. అభినవపెర్మలన్ అనదగు తారాబాయిగారి అద్భుతమగు శక్తిని ప్రకటించు ప్రదర్శనములు సాటిలేనివని చెప్పవచ్చును. 2. భారతీయుల ఆశ్చర్యకరమగుపనులు. 3. రష్యా జపానుదేశీయుల వింత దొంగరి ఆటలు. 4. ప్రపంచమందలి ఆశ్చర్యకరమగు విషయములు.
ప్రవేశపు యములు:—4 కురీలవెట్టె రు 15-0-0. కుర్చి 4-0-0. రిజర్వసు 3. 1-వ క్లాసు 2-0-0. 2-వ క్లాసు 1-0-0. గ్యాలరీ 0-8-0. పదియేండ్లకు పైకి పిల్లలకు అర్థచార్జీలు.
బాక్సుప్లాను హంటురోడ్డు పేట్టు కంపెనీలోను, బ్రాడ్వే రోడ్డు కంపెనీలో నుండును.
A. K. Paul, Manager. A. M. G. Naidu, Agent. Tara Bai, Sole Proprietrix.
ఏజెంటు ఆఫీసు:—కె. యస్. ముత్తయ్యాకంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం. 99, మద్రాసు.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేటు గెవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస్ దొరకును, భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 16 లు చొప్పున కెల్లించవలెను. (11)
GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

కుష్టురోగనివారణి

యోగ్యతాపత్రములు

కుష్టురోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాధిని యేల కృత్రిమముగా నెదరు? కేసు 18 సం॥ ముల నుంచియు నాస్తి హితులు కొందరు 5, 6 సం॥ ముల నుంచియు, కుష్టుము స్వర్ణజ్వరము లేని వచ్చుట, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారణి" నేపించి శోగవిముక్తులమై చాలసఖముగా యున్నాము.
N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంటేరు కృష్ణాజిల్లా అస్తాదేశ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో దీనినిమించిన దివ్యావధము లేదు. గణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారణి ఘనతనిని మాయ కుష్టురోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. శాస్త్రం ఒక నెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు డబ్బా రూ 6-0-0.
ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.
(8888-788) కొత్తపేటపొట్టు (గోపాల జిల్లా)

వనాపధిసరస్వరిల్లా

రక్తసీసతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట యందు కేరెన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0
ఇండియా సిల్కానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు పుచ్చితముగా పంపబడును. (2978)
విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 ధనసవాడి, బొంబాయి

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి తేది నుండి అన్నిధరలు మార్పబడినది.
The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.
Elphinstone Road, Bombay.
ఇప్పటికాలము ననుసరించి మిక్కిలి నమృతముగాను, తప్పక గుణము నిద్రునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.
హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.
వై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరిల వట్టి పంపబడును,
జాండూ పర్వస్యాటికల్ వర్క్స్
ఆయుర్వేద యావధముల తేయువారు
(888) బొంబాయి నెం 13.
ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ట్రేడింగు కంపెనీ, పోస్ట్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.

త్వరపడుడు! జాతకరత్నము ప్రతులు తక్కువ!!

PART 1
జన్మనక్షత్రము. పుట్టినతేదీ వేళమున్నగునవి లేకయేసంవత్సర ఫలితములను క్యాల్క్యులేషన్ రీడింగుతో సహా యెన్నిసంవత్సరములకైనను జ్యోతిష్యుని సహాయము ఆక్కరలేకయే తమంతు తాము వ్రాసికొనగలరు ధనము, సంతానము మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీరూ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిష్యుడు. దీనివెల రు 2 మాత్రమే.
గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
(8291) ఖరీంకోట, వికాఖపట్నంజిల్లా.

BOON TO STUDENTS!
SOVEREIGN
SPERMATORRHOEA PILLS
ప్రతి పురుషునివారియొక్క అన్ని వ్యాధులను నివారించుచున్నది.
IT COMPLETELY STOPS EMISSIONS, ORGASMS, & CURE FOR ALL SEXUAL DISORDERS.
DR. RAMACHANDRAN, MARKET TANK, COCHIN.

"తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము."
మీరు ఇల్లుదలకనే తెలుగు వార్తాపాఠము నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. వివరముల క్రింది చిరునామాకు కార్డు వ్రాయండి!
(13) ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

మలయచందనము
గనేరియా అను సెగరోగమునకు కుతూహలపడ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎటువు, లెంపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల సెగరోగములు మూడు పూకలలో మాన్యును. స్త్రీలకును మలయచందనము వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షాశధము. (1251) డబ్బీ 1కి వెల 2.4-0
గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయనరం. (గోదావరిజిల్లా)

భారతఖండమున ఆనేక స్వర్ణపతకములను మొదటి తరగతి యోగ్యతాపత్రములను పొందిన
వైద్యరత్న పండిత
డి. గోపాలాచార్యులుగారి
ప్రసూతాశ్రమము

మధుమేహము, బహుమూత్రము అను ప్రాచీన వ్యాధులను బోగొట్టి, యెట్టి అవధులున్నాను బోగొట్టెను నివారణమును కలుగజేయుటకు సిద్ధముచేయబడిన నివృత్తమును నిశ్చయమైన యావధము. ఈ యావధమువలన గుణమును గాంచిన గోవువారనేవలె తమకు కలిగిన అధిఃప్రయోజనమును కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ నొప్పుకొనుచున్నాడు. వెలబుడ్డి 1-కి రూ 8-0-0.
మామలంగరసాయనము
గర్భిణి స్త్రీలకు ఆనేక కారణములచే సంభవించు వాంఛలు మొదలగు వ్యాధులను, బలహీనమును, బోసణమును. మతీయు గర్భాశయమునకు బలము నిచ్చును. అధికప్రయాసచే ప్రసవించెడి స్త్రీలకు బాధ యడునది లేకనే సుఖప్రసవమును కలిగించును. వెల బుడ్డి 1-కి రూ 1-2-0.
(1045) ప్ర డ ర్ ష ణి
గర్భి, చీడ, పానినపుండ్లు, కాలినపుండ్లు వీనిని నివృత్తముగ నిర్మూలముచేయును. వెల బిన్న 1-కి 0-6-0 అనాము.
ఆయుర్వేదాశ్రమం
41, ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి మదరాసు.
తంబిలూనము: పండిట్ - మదరాసు.

మహాత్మాగాంధీ వెండిపతకములు

త్వరపడుడు త్వరపడుడు
అమృతమునకు తయారుగా నున్నవి.
అప్పటిమైన వెండితో చేయబడిన పతకములు తయారుగా నున్నవి. ఒకప్రక్కన మహాత్మా గాంధీగారి ప్రతిమయు మరియొకప్రక్కన చరక లేక లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకు గారి ప్రతిమయు గలదు. బహు అందముగా నుండును.
1-కి ధర రు. 1, 12-కి రు. 11-4-0 144-కి రు. 182.
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము
అన్ని తెగలవారికి కావలసిన బంగారు వెండినగలు మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నవి.
ఉమ్మడి రామయ్య శైట్ల గురుస్వామి శైట్ల
(1842) అంకు కంపెనీ, నగలవర్తకులు
వైసాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

తొ మ ర తై ల ము
తామర, తీట, గజ్జి మంచిది డబ్బీ 1-కి 0-8-0 మాత్రమే. ఆనేకయెండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సారులు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారని దీనిని రాచిన మంటయొందిన. చరమము నలు పెక్కదు. అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము
దుర్బలులపాలిటి సంజీవి:— మేహము, నిక్కాక, కుక్క నవ్వుము, నిస్సత్తున, అతిమూత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీరవృద్ధిని, సంతాన ప్రాప్తిని, కలిగించు వర్తమానము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తు డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (8851)
రోజుపున్న లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము 15 తు|| డబ్బీ రు 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0. [1]
పి. కె. పి. ఆంధుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా

దంతచూర్ణము
నెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకం.
ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించుటయును, నోట దుర్బంధములేక యుండును. ఆనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము
అశ్వగంధాదిలేహ్యము చిరకాలమునుంచి శరీరములో జీర్ణించిన చిట్టిఫిరంగిరోగము (సవ్యాసు)ను బోగొట్టును.
అశ్వగంధాదిలేహ్యము:— బలము గలిగించును. జనదీప్తి నిచ్చును. కృశించిన వారలకు మంచిది.
అశ్వగంధాదిలేహ్యము:— వాతపురోష్ణము, ఆకు వాతపోష్ణమును బోగొట్టును.
అశ్వగంధాదిలేహ్యము:— నరములకు పటుత్వమును యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును.
10 తులముల నెల రూ 1.
40 ,, వెల రూ 3.
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకలి
బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
మేనేజరు డై రెక్టరు,
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)
19, హారిస్ రోడ్డు,
మాంటురోడ్ - మదరాసు.
(కుక)